

FUNDACJA
IM. STEFANA
BATOREGO

Sprawozdanie 2012

Fundacja im. Stefana Batorego

Sapieżyńska 10a

00-215 Warszawa

tel. |48 22| 536 02 00

fax |48 22| 536 02 20

batory@batory.org.pl

www.batory.org.pl

KRS 0000101194

Konto bankowe:

Bank Handlowy

I Oddział Warszawa

81 1030 1016 0000 0000 6145 0000 (PLN)

75 1030 1016 0000 0000 6145 0011 (USD)

48 1030 1016 0000 0000 6145 0012 (EUR)

Opracowanie sprawozdania:

Anna Plewicka-Szymczak

Opracowanie graficzne:

Marta Kusztra

Skład:

TYRSA Sp. z o.o.

Warszawa 2013

Druk:

Sowa-Druk na Życzenie

www.sowadruk.pl

Nakład: 50 egz.

ISSN 1234-7272

Dziękujemy wszystkim naszym darczyńcom z Polski i zagranicy oraz współpracownikom i wolontariuszom –
dzięki Waszej pomocy możemy prowadzić naszą działalność.

Spis treści

O Fundacji	5
Fundacja w 2012	7
Nasi darczyńcy	12
Demokracja w Działaniu	15
Koalicje Obywatelskie	20
Wschód-Wschód	23
Równe Szanse i Fundusze Powierzone	26
Debaty Fundacji Batorego	35
Masz Głos, Masz Wybór	39
Przeciw Korupcji	42
Otwarta Europa	49
Warszawskie Biuro ECFR	58
Przeciwdziałanie Uzależnieniom	62
Skrócone sprawozdanie finansowe	63

O Fundacji

Fundacja im. Stefana Batorego, założona w 1988 roku przez George'a Sorosa, amerykańskiego finansistę i filantropa, oraz grupę przywódców polskiej opozycji demokratycznej lat 80-tych, jest niezależną organizacją pozarządową o statusie organizacji pożytku publicznego.

Celem Fundacji jest budowa otwartego, demokratycznego społeczeństwa, społeczeństwa ludzi świadomych swych praw i obowiązków, angażujących się w sprawy swojej wspólnoty lokalnej, swojego kraju i społeczności międzynarodowej. Do priorytetowych zadań Fundacji należą:

■ poprawa jakości polskiej demokracji

Wspieramy inicjatywy służące zwiększaniu partycypacji obywatelskiej i wzmocnieniu poczucia odpowiedzialności obywateli za wspólne dobro. Działamy na rzecz przejrzystości życia publicznego i upowszechniania społecznego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych. Dążymy do podniesienia poziomu publicznej debaty i „uspołecznienia” procesu formułowania i wdrażania polityk publicznych.

■ wzmocnienie roli instytucji obywatelskich w życiu publicznym

Wspieramy rozwój organizacji i koalicji pozarządowych działających na rzecz poprawy jakości polskiej demokracji i rozwijania współpracy międzynarodowej. Dążymy do profesjonalizacji i legitymizacji prowadzonych przez nie działań, budowie ich wiarygodności i zwiększenia skali ich oddziaływania na sferę publiczną.

■ rozwijanie współpracy i solidarności międzynarodowej

Działamy na rzecz zbliżenia między państwami Unii Europejskiej i krajami sąsiadującymi z nią na wschodzie. Wspieramy działania sprzyjające wymianie między krajami Europy Środkowej i Wschodniej doświadczeń związanych z procesami przemian politycznych, budowaniem społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywaniem problemów społecznych. Dążymy do zwiększenia roli polskich organizacji pozarządowych na arenie międzynarodowej.

Fundacja prowadzi też działania mające na celu wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z uboższych środowisk oraz dzieci niepełnosprawnych.

Podstawową metodą działania Fundacji jest udzielanie dotacji organizacjom działającym na rzecz dobra publicznego. Realizujemy także własne projekty: organizujemy konferencje i debaty, wizyty studyjne i szkolenia, wydajemy publikacje, prowadzimy kampanie społeczne i działania rzecznicze, monitorujemy funkcjonowanie instytucji publicznych.

Fundacja współpracuje z wieloma instytucjami z kraju i zagranicy. Jest członkiem Forum Darczyńców w Polsce i Grupy Zagranica, a także Europejskiego Centrum Fundacji (European Foundation Centre).

Współpracuje z siecią Fundacji Społeczeństwa Otwartego (Open Society Foundations). Uczestniczy w pracach Forum Społeczeństwa Obywatelskiego działającego w ramach unijnej inicjatywy Partnerstwa Wschodniego (Eastern Partnership Civil Society Forum) oraz Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Unia-Rosja.

W swojej działalności przestrzegamy zasad przejrzystości, otwartości i równego dostępu w procesie przyznawania dotacji. O naszych działaniach, w tym o możliwości ubiegania się o dotacje oraz decyzjach o rozdziale środków, informujemy na bieżąco na stronie internetowej www.batory.org.pl. Coroczne sprawozdania z działalności Fundacji, wraz z pełną listą przyznanych dotacji, poddawane są audytowi zewnętrznemu i udostępniane publicznie.

Fundacja w 2012

W 2012 roku nasze działania koncentrowały się na poprawie jakości życia publicznego w Polsce oraz rozwijaniu współpracy i solidarności międzynarodowej, przede wszystkim ze społeczeństwami państw z wschodniej granicy. Szczególny nacisk położyliśmy na zwiększenie udziału obywateli w życiu publicznym: poszerzanie możliwości ich uczestnictwa w procesie stanowienia prawa i tworzenia polityk publicznych, współdecydowanie o sprawach dotyczących rozwoju społeczności lokalnej, kontrolę funkcjonowania instytucji publicznych. Celom tym służyły dotacje udzielane w programach *Demokracja w Działaniu* i *Koalicje Obywatelskie* oraz działania podejmowane przez nas w ramach programów *Masz Głos, Masz Wybór* i *Przeciw Korupcji*.

W programie **Demokracja w Działaniu** wspieraliśmy inicjatywy angażujące obywateli w dialog z władzami i włączające ich w procesy decyzyjne, m.in. poprzez organizowanie różnych form konsultacji społecznych. Wspieraliśmy organizacje przygotowujące propozycje zmian systemowych służących usprawnieniu funkcjonowania różnych obszarów życia społeczno-politycznego, podejmujące działania umożliwiające społeczną kontrolę procesów legislacyjnych, funkcjonowania instytucji publicznych i wymiaru sprawiedliwości oraz przeciwdziałające dyskryminacji mniejszości. Na cele te przekazaliśmy w sumie 31 dotacji na kwotę ponad 3,5 miliona złotych.

Zaangażowanie obywateli w życie publiczne wspieraliśmy także w ramach międzynarodowego programu **Koalicje Obywatelskie**, w którym oferujemy pomoc koalicjom organizacji pozarządowych z krajów wyszehradzkich (Czechy, Polska, Słowacja, Węgry), podejmujących się rzecznictwa interesów społeczeństwa obywatelskiego oraz wpływania na kształt polityki władz publicznych. W minionym roku dotacje na kwotę ponad 800 tysięcy złotych na działalność i wzmocnienie potencjału organizacyjnego otrzymało 13 koalicji.

Angażowaniu mieszkańców w sprawy ich lokalnej społeczności, służyła akcja **Masz Głos Masz Wybór**. W minionym roku skupiliśmy się na upowszechnieniu wśród lokalnych organizacji biorących udział w akcji, działań włączających mieszkańców we współdecydowanie w takich sprawach jak: zagospodarowanie przestrzeni publicznej, wydatkowanie funduszu sołectkiego i kirkowego, wprowadzenie systemu zgłaszania problemów w gminie, usprawnienie przepływu informacji między mieszkańcami a władzami samorządowymi. W działaniach tych wykorzystywaliśmy wiedzę i doświadczenie grantobiorców i partnerów programu *Demokracja w Działaniu*. W ramach programu prowadziliśmy również cykl seminariów *Obywatele i wybory*, który pomóc ma w wypracowaniu propozycji zmian w prawie, ułatwiających obywatelom udział w wyborach i umożliwiających im podjęcie świadomej decyzji wyborczej.

W programie **Przeciw Korupcji**, wraz z partnerami z Antykorupcyjnej Koalicji Organizacji Pozarządowych, dokonaliśmy dorocznej oceny obietnic przeciwdziałania korupcji i przestrzegania standardów przejrzystości, złożonych przez przedstawicieli partii rządzących. Wraz z grupą organizacji zaangażowanych w działania na rzecz przejrzystości, dostępności i otwartości władzy publicznej, zawiązaliśmy Koalicję Otwartych Rządów, która prowadzi kampanię w sprawie przystąpienia Polski do międzynarodowej inicjatywy Partnerstwa Otwartych Rządów. Podejmowaliśmy szereg działań zmierzających do otwarcia się decydentów na konieczność zmian w procesie legislacyjnym i uregulowania miejsca konsultacji publicznych w procesie tworzenia prawa. Przeprowadziliśmy ewaluację skuteczności systemu zabezpieczającego przed występowaniem korupcji funkcjonującego w kilku instytucjach administracji publicznej. Przygotowaliśmy propozycje rozwiązań, które umożliwiłyby wzmocnienie ochrony prawnej sygnalistów, tj. osób, które w trosce o dobro publiczne ujawniają nieprawidłowości w swoim środowisku zawodowym.

W **Debatach Fundacji Batorego** skupiliśmy się na kluczowych wyzwaniach polskiej polityki wewnętrznej i w życiu publicznym: protestach i wystąpieniach młodego pokolenia; problemach nepotyzmu, korupcji, ograniczania swobód obywatelskich i dostępu do informacji publicznej; miejscu Kościoła katolickiego w nowoczesnym świecie. Zajmowaliśmy się też sprawami międzynarodowymi w kontekście kryzysu w strefie euro i zmian zachodzących w Unii Europejskiej.

W działaniach na rzecz rozwijania współpracy i solidarności międzynarodowej koncentrowaliśmy się z jednej strony na włączeniu polskich środowisk w ogólnoeuropejską debatę o problemach wspólnoty europejskiej, z drugiej zaś na promocji spójnej polityki zagranicznej Unii Europejskiej, szczególnie wobec krajów Partnerstwa Wschodniego, oraz na wzmacnianiu kontaktów między Polską a naszymi najbliższymi sąsiadami: Rosją, Ukrainą i Białorusią.

Podczas spotkań eksperckich, organizowanych przez działające przy Fundacji **Warszawskie Biuro Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych** (European Council on Foreign Relations – ECFR), paneuropejski think-tank operujący w kilku krajach Unii Europejskiej, przedstawiano scenariusze przezwyciężenia kryzysu polityczno-gospodarczego w Europie, dyskutowano nad polityką UE wobec krajów PW, Rosji, Chin i Turcji, analizowano skuteczność unijnych sankcji, oraz oceniano efektywność polityki zagranicznej państw członkowskich Unii.

W programie **Otwarta Europa** szczególną uwagę poświęciliśmy kwestii przyspieszenia liberalizacji systemu wizowego Unii wobec krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji, podejmując ten wątek zarówno w ramach działań zainicjowanej przez nas Koalicji na rzecz Ruchu Bezwizowego w Europie, jak i na Forach Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego i Społeczeństwa Obywatelskiego UE-Rosja. We współpracy z organizacjami z Niemiec i Litwy zorganizowaliśmy społeczną misję obserwacyjną na wybory parlamentarne na Ukrainie. Włączyliśmy się w budowę Europejskiej Platformy organizacji pozarządowych na rzecz Demokratycznych Wyborów, która wspierać ma społeczne misje obserwacyjne w państwach Partnerstwa Wschodniego i Rosji. Zainaugurowaliśmy działalność Forum Polska-Ukraina oraz Klubu Młodych Politologów PL-RU. Obie inicjatywy służą stworzeniu stałego miejsca spotkań i dialogu przedstawicieli elit społecznych, gospodarczych i politycznych sąsiadujących krajów.

Kontynuowaliśmy też dwa programy regionalne działające w ramach sieci Fundacji Społeczeństwa Otwartego w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, Azji Centralnej i Kaukazu: Program Przeciwdziałanie Uzależnieniom, który od 1996 roku upowszechnia polskie doświadczenia i osiągnięcia w dziedzinie terapii

alkoholizmu i narkomanii w krajach Europy Wschodniej i dawnego ZSRR oraz Program Wschód-Wschód: Ponad Granicami, zajmujący się wspieraniem międzynarodowej współpracy na rzecz przemian demokratycznych i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Ten ostatni, po 22 latach funkcjonowania, podczas których przekazał 514 dotacji na projekty współpracy polskich organizacji z instytucjami z regionu Europy Środkowo-Wschodniej, Azji Centralnej i Kaukazu, w mijającym roku zakończył swoją działalność w Polsce.

W programie **Równe Szanse** kolejny rok wspieraliśmy inicjatywy mające na celu wyrównywania szans dzieci i młodzieży z uboższych środowisk oraz dzieci niepełnosprawnych. Czterdziestu organizacjom lokalnym, prowadzącym programy stypendialne dla młodzieży szkolnej, przekazaliśmy dotacje w wysokości 532 107,50 zł. Środki te, powiększone o fundusze zebrane przez organizacje, pozwoliły na ufundowanie 874 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. Wsparliśmy także dwadzieścia dwie organizacje wykorzystujące w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi techniki sztuk scenicznych. Nasze dotacje pozwoliły na zorganizowanie zajęć integracyjno-terapeutycznych, w których uczestniczyło 250 młodych osób niepełnosprawnych oraz około 150 ich rówieśników. Finansowanie tego programu możliwe było dzięki darowiznom od osób i firm oraz dzięki wpłatom 1% podatku dochodowego.

W minionym roku prowadziliśmy **8 funduszy powierzonych**. Większość z nich koncentrowała się na pomocy stypendialnej dla absolwentów szkół średnich z niezamożnych środowisk i wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych (**Fundusze: Małgorzaty Szejnert, Rodziny Gavellów, im. J. i J. Putka, im. Iwony Winiarskiej-Feleszko, Fundusz K**). Z **Funduszu im. Beaty Pawlak** ufundowaliśmy po raz dziewiąty nagrodę Jej imienia dla autorów publikacji na temat innych kultur, religii i cywilizacji. Z **Funduszu Karola Urygi-Nawarowskiego** wspieraliśmy organizacje zajmujące się problemami dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem od alkoholu. W **Funduszu im. Staszka Jonczyka „Śpiewaj”** gromadziliśmy środki na wsparcie amatorskich chórów. Pod koniec roku do grupy funduszy powierzonych dołączył kolejny fundusz stypendialny **Janiny i Tomasza Maczugów**, który od 2013 roku wspierać będzie absolwentów liceów w Wadowicach i Nowym Sączu.

W roku 2012 przekazaliśmy w sumie **190 dotacji** na łączną kwotę blisko **6,3 miliona złotych**. Na przedsięwzięcia prowadzone bezpośrednio przez nas – samodzielnie lub we współpracy z partnerami – wydaliśmy **prawie 3,5 miliona złotych**.

Rada

Przewodniczący

prof. Marcin Król

dziekan Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych
i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

Członkowie

Jan Krzysztof Bielecki

przewodniczący Rady Gospodarczej przy Premierze RP

Bogdan Borusewicz

marszałek Senatu RP

Agnieszka Holland

reżyserka, prezydent Polskiej Akademii Filmowej

Olga Krzyżanowska

lekarz

Helena Łuczywo

redaktorka, współzałożycielka wydawnictwa Agora S.A.

prof. Krzysztof Michalski

rektor Instytutu Nauk o Człowieku w Wiedniu

dr Andrzej Olechowski

wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku Handlowego

prof. Zbigniew Pełczyński

Pembroke College, Uniwersytet Oksfordzki

prof. Andrzej Rapaczyński

Szkoła Prawa, Uniwersytet Columbia

prof. Hanna Suchocka

ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej
*(członkostwo zawieszono na czas pełnienia
misji dyplomatycznej)*

Henryk Woźniakowski

wydawca, prezes SIW Znak

Zarząd

Prezes

Aleksander Smolar

politolog

Członkowie

dr hab. Klaus Bachmann

politolog, Instytut Nauk Politycznych
Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie

Nathalie Bolgert

dyrektor programowy Fundacji na rzecz Społeczeństwa
Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej

Miroslaw Czech

publicysta, komentator polityczny „Gazety Wyborczej”

Szymon Gutkowski

dyrektor generalny agencji reklamowej DDB Warszawa

dr Irena Herbst

ekonomistka, adiunkt w Szkole Głównej Handlowej

prof. Radostaw Markowski

socjolog, Instytut Studiów Politycznych PAN

Karolina Wigura

socjolożka, adiunkt w Instytucie Socjologii UW

prof. Andrzej Ziabicki

chemik, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN

Zespół

Dyrektor

Ewa Kulik-Bielińska

Dyrektor programowy

Anna Rozicka

Informacja i promocja

Kaja Kulesza (urlop wychowawczy)
Anna Plewicka-Szymczak

Sekretariat

Anna Bobrowska (urlop wychowawczy)
Magdalena Brzozowska
Anna Jakubik

Księgowość i finanse

Alina Muzińska, dyrektor
Ilona Dmowska-Wołoszyn
Elżbieta Muras

Administracja

Grażyna Fiszler-Rutkowska, dyrektor
Karolina Płatek
Andrzej Wydrych
Tomasz Ostrowski, administrator sieci

Programy

Demokracja w Działaniu

Alicja Garlińska-Cieślak
Ingeborga Janikowska-Lipszyc

Koalicje Obywatelskie

Sylwia Sobiepan

Równe Szanse

Alina Wasilewska
Agnieszka Zowczak

Wschód-Wschód

Sylwia Sobiepan
Barbara Stillmark (do czerwca)

Debaty Fundacji Batorego

Piotr Kosiewski

Masz Głos, Masz Wybór

Joanna Załuska, dyrektor
Joanna Pieśluk (do marca)
Olga Skarżyńska

Otwarta Europa

Paweł Bagiński, dyrektor (do września)
Joanna Fomina
Tomasz Horbowski
Piotr Kosiewski

Przeciw Korupcji

Grażyna Kopińska, dyrektor
Grażyna Czubek
Adam Sawicki (do sierpnia)
Anna Wojciechowska-Nowak

Przeciwdziałanie Uzależnieniom

Ewa Woydytło-Osiatyńska, dyrektor
Małgorzata Prejzner

Nasi darczyńcy

Działania w roku 2012 prowadziliśmy dzięki dotacjom i darowiznom przekazanym nam przez polskie i zagraniczne instytucje prywatne i rządowe oraz osoby prywatne, a także dzięki wpłatom 1% podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze środków własnych. Radą i pomocą w prowadzonych przez nas działaniach wspierały nas zarówno instytucje, jak i osoby prywatne.

Działalność programowa finansowana była w dużej części ze środków otrzymanych z **Fundacji Społeczeństwa Otwartego** (Open Society Foundations), założonej przez amerykańskiego finansistę i filantropa George'a Sorosa. Dzięki dotacjom z **Fundacji Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej** (Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe), współfinansowaliśmy projekty z zakresu nadzoru obywatelskiego w programie Demokracja w Działaniu, kampanię profrekwencyjną w programie Masz Głos, Masz Wybór. Z wieloletniej dotacji **Fundacji Charlesa Stewarta Motta** kolejny rok wspieraliśmy koalicje pozarządowe działające w krajach wyszehradzkich.

Projekty wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży finansowaliśmy w minionym roku z **wpłat 1% podatku dochodowego od osób fizycznych**, z wieczystego **Funduszu Małgorzaty Szejnert**, z darowizny Fundacji z USA **Quo Vadis Rodziny Gavellów**, **Funduszu K**, utworzonego przez prywatnego darczyńcę pragnącego pozostać anonimowym, z dotacji **Fundacji Agory**, a także z darowizn darczyńców indywidualnych i firm. Z darowizny **Fundacji Karola Urygi-Nawarowskiego** z USA dotowaliśmy organizacje, które zajmują się diagnozowaniem i terapią dzieci z zaburzeniami wywołanymi przez Płodowy Zespół Alkoholowy FAS (Fetal Alcohol Syndrome). Z **Funduszu Beaty Pawlak** ufundowaliśmy nagrodę jej imienia. Ze środków zgromadzonych w dwóch funduszach powierzonych: **im. Iwony Winiarskiej-Feleszko** i **Rozwiń Skrzydła Rodziny Putków** wypłacaliśmy stypendia dla młodzieży akademickiej.

Wszystkim naszym darczyńcom: osobom, firmom i instytucjom serdecznie dziękujemy! Dziękujemy setkom osób, które obdarzyły nas zaufaniem, przekazując 1% swojego podatku na działania naszej Fundacji.

Dzięki Waszemu wsparciu możemy pomagać innym.

Dziękujemy również ekspertom i konsultantom, którzy służyli nam *pro bono* fachową radą i pomocą, oraz firmom i instytucjom, które przekazały nam pomoc rzeczową i niematerialną.

Pragniemy wyrazić swoją wdzięczność wszystkim, którzy w roku minionym pomogli nam w **kampanii pozyskiwania wpłat 1% z podatku dochodowego**. Za użyczenie bezpłatnych powierzchni reklamowych

i czasów emisyjnych serdecznie dziękujemy: **stacjom radiowym:** Grupy Radiowej Agora S.A. (TOK FM, Roxy fm, Radio Żółte Przeboje), Radiu Lublin; **tytułom prasowym:** 21. Wiek, Doradca Nauczyciela Przedszkola, Postępy Biochemii Przegląd Techniczny, Wiedza i Życie; **sieciom i portalom:** Ad!vice, Evolution Media, o2.pl, wp.pl, tvn.pl, miejscadzieci.pl i ryms.pl. Dziękujemy domowi mediowemu ZenithOptimedia Group – The ROI Agency za pomoc w kontaktach z mediami, a studiu Chimney Pot za przeformatowanie reklamy telewizyjnej.

Szczególne podziękowania kierujemy do firmy **Ringler Informatik AG**, która udostępniła nam *pro bono* program do rozliczeń PIT on-line.

Dziękujemy firmom: **Provident, Bank Polskiej Spółdzielczości SA, Ipopema, Mc Kinsey&Co, Collegium Civitas, PKO TFI** za polecenie programu Równe Szanse swoim pracownikom i klientom, a także restauracjom **Agnieszki i Marcina Kręgllickich**, oraz warszawskim teatrom **Polonia, Och-teatr, Syrena, Studio i Współczesny** za kolportaż ulotek kampanii 1% wśród swoich klientów i widzów.

Dziękujemy firmom i osobom, które wsparły program Równe Szanse: Daily Group Sp. z o.o. za udostępnienie stypendystom kursów językowych on-line, Mariuszowi Gąsiewskiemu i Przemysławowi Modrzewskiemu za zorganizowanie zbiórki darowizn wśród uczestników konferencji SEMcamp, Kacprowi Nowickiemu za zgłoszenie programu do Google Matching Gift Program. Wyrazy wdzięczności składamy także agencji reklamowej Albert Lumberjacker za pomoc w opracowaniu nowej strategii programu i przygotowanie materiałów promocyjnych kampanii Zostań Świątecznym Aniołem. Pragniemy także podziękować: Ewie Dmochowskiej, Andrzejowi Holnickiemu, Zuzannie Leniarskiej, Krzysztofowi Rowińskiemu, Wojciechowi Starzewskiemu i Annie Żelaznej za udział w sesji fotograficznej promującej program.

Dziękujemy Agnieszce Grochowskiej i Mateuszowi Damięckiemu za pomoc w promocji akcji Masz Głos Masz Wybór.

Serdeczne podziękowania kierujemy do **współpracowników i wolontariuszy** naszej Fundacji.

Dziękujemy Pawłowi Ciackowi z SMG/KRC Millward Brown, który swoimi radami wspierał program Równe Szanse.

Dziękujemy wolontariuszom, którzy pomogli przy organizacji 10-lecia akcji Masz Głos, Masz Wybór: Radosławowi Dymowskiemu, Agnieszce Kowalskiej, Magdalenie Mirkowskiej, Martynie Soleckiej, Kamili Szajkowskiej i Julii Wojciechowskiej.

Serdeczne podziękowania kierujemy także do wolontariuszy programu Równe Szanse, przede wszystkim do: Natalii Szulińskiej, Jacka Urbańskiego, Julii Wojciechowskiej i Małgorzaty Wołyńskiej, a także do Renaty Bruździak, Judyty Anny Czarnoty, Olgi Koter, Doroty Kutyły, Moniki Linca, Kamili Matysiak i Mateusza Romanowskiego.

Dziękujemy osobom, które pomagały w działaniach programu Otwarta Europa: Bogumile Berdychowskiej za pomoc przy tworzeniu Forum Polska-Ukraina, Wojciechowi Konończukowi i Markowi Radziwonowi za porady przy organizowaniu Klubu PL-RU oraz Natalii Zubarewicz i Ołehowi Szamszurowi za bezpłatne udostępnienie tekstów wystąpień, Ołeksandrowi Suszce i Marianie Kuzio za ważny wkład w naszą działalność na rzecz zniesienia wiz i wolontariuszce Irynie Kowalczuk za pomoc w działalności programu.

Dziękujemy wszystkim, którzy swoją wiedzą i zaangażowaniem wsparli program Przeciw Korupcji: mec. Zbigniewowi Barwinie oraz prawniczkę Magdalenie Pakule za przygotowanie apelacji oraz reprezentację sygnalistki wspieranej przez fundację w drugiej instancji, mec. Agacie Kaczor oraz prawnikowi

Nasi darczyńcy

Tomaszowi Konzałowi za przygotowanie wnikliwej opinii prawnej na temat odpowiedzialności sygnalisty z tytułu naruszenia dóbr osobistych swojego pracodawcy, a także Bognie Baczyńskiej, która od 2002 roku monitoruje postępowanie karne w sprawie o zarzut łapownictwa przeciwko kontrolerom Państwowej Inspekcji Handlowej.

Demokracja w Działaniu

Celem programu jest upowszechnianie postaw obywatelskiej odpowiedzialności za jakość polskiej demokracji i zwiększenie udziału obywateli i organizacji pozarządowych w życiu publicznym. Wspieramy fundacje i stowarzyszenia, które prowadzą działania dotyczące: wpływania na kształtowanie polityk publicznych; włączania obywateli w procesy podejmowania decyzji przez władze lokalne; nadzorowania instytucji publicznych oraz przeciwdziałania dyskryminacji.

W 2012 roku, w wiosennej edycji konkursu dotacyjnego, otrzymaliśmy 247 listów intencyjnych i przekazaliśmy 29 dotacji (kolejne 26 dotacji przyznanych w jesiennej edycji będzie przekazanych w 2013 roku, stąd nie publikujemy ich w tym sprawozdaniu).

Z projektów dotowanych w 2012 roku trzy związane są z wpływaniem na polityki publiczne i dotyczą problemów ochrony zdrowia i racjonalizacji systemu leczenia. Kilka organizacji otrzymało dotacje na działania angażujące obywateli do udziału w procesach podejmowania decyzji przez władze lokalne. Działania te – opierające się przede wszystkim na różnych formach konsultacji społecznych – prowadzone są wokół konkretnych spraw, takich jak np.: zagospodarowanie przestrzeni w centrach miast (Racibórz, Warszawa), wykorzystanie części budżetu dzielnicy (Gdańsk), budowa drogi wodnej łączącej kilka jezior w tzw. Pętłę Mazurską. Wsparliśmy także organizację II Kongresu Ruchów Miejskich – ogólnopolskiego spotkania organizacji i grup nieformalnych działających na rzecz poszerzenia wpływu mieszkańców na politykę miejską. Kolejną grupę naszych grantobiorców stanowią organizacje, które realizują działania „strażnicze”. Otrzymały one dotacje na monitorowanie procesów legislacyjnych i funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz na nadzorowanie różnych aspektów działania władz lokalnych (np. aktywności rad dzielnic i miast w Katowicach, Koninie, Krakowie i Lublinie) i innych instytucji publicznych (np. przychodni akademickich, mazowieckich szpitali położniczych, urzędów odpowiedzialnych za ochronę Puszczy Białowieskiej). Trzy dotacje przekazaliśmy organizacjom zajmującym się przeciwdziałaniem ksenofobii i dyskryminacji grup mniejszościowych.

Kontynuowaliśmy partnerską współpracę z Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, która realizuje działania służące wymianie wiedzy i doświadczeń na temat partycypacji obywatelskiej oraz ze Stowarzyszeniem Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, które zajmuje się upowszechnianiem wiedzy i doświadczeń o metodach obywatelskiego nadzoru. Obie organizacje otrzymały od nas dotacje na te działania.

Podjęliśmy też próbę upowszechnienia wybranych projektów realizowanych przez naszych grantobiorców wśród uczestników akcji Masz Głos Masz Wybór. Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Pracownia Zrównoważonego Rozwoju oraz Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich przygotowały scenariusze działań i pomagały lokalnym uczestnikom w akcji w realizacji tych działań (działania i dotacje opisane w programie Masz Głos, Masz Wybór).

W 2012 roku program był finansowany z dotacji Fundacji Społeczeństwa Otwartego (2 648 100 zł), z dotacji Fundacji Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej (879 700 zł) oraz ze środków własnych Fundacji Batorego.

Dotacje	3 697 800,00 zł
Koszty realizacji	326 962,76 zł
Razem koszty programu	4 024 762,76 zł

Dotacje

Wpływanie na polityki publiczne

Fundacja Aktywnych Pacjentów Argus, Warszawa

Opracowanie analizy efektywności wydatkowania środków publicznych na ochronę zdrowia i ubezpieczenia społeczne osób przewlekle chorych oraz zainicjowanie debaty na temat zmiany sposobu alokacji tych środków tak, by służyły utrzymaniu zdolności do pracy osób przewlekle chorych i nie czyniły z nich klientów pomocy społecznej. **99 500 zł**

Fundacja Równi wśród Równych, Warszawa

Wypracowanie rekomendacji do Narodowego Planu Zdrowia na rzecz Chorób Rzadkich na lata 2013-2017 (projekt realizowany w partnerstwie z Fundacją Umieć Pomagać i we współpracy z innymi organizacjami działającymi na rzecz osób z chorobami rzadkimi). **50 000 zł**

Stowarzyszenie JUMP 93, Warszawa

Działania na rzecz racjonalizacji systemu leczenia osób uzależnionych od narkotyków, szczególnie w regionach o najmniej dostępie do leczenia substytucyjnego i ambulatoryjnego: podkarpackim, podlaskim, kujawsko-pomorskim, opolskim i łódzkim (kontynuacja). **140 000 zł**

Włączanie obywateli w procesy podejmowania decyzji przez władze lokalne

Forum Rozwoju Aglomeracji Gdańskiej, Gdańsk

Opracowanie społecznej koncepcji zagospodarowania Śródmieścia Gdańska i rozwoju tej dzielnicy: analiza aktualnej sytuacji, praca warsztatowa mieszkańców z wykorzystaniem metody *charette*. **130 000 zł**

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa

Wzmocnienie pozycji samorządów uczniowskich w prawie oświatowym, wypracowanie i upowszechnienie standardów ich działania, dwukrotne zorganizowanie ogólnopolskich wyborów do samorządów uczniowskich. **110 000 zł**

Fundacja na rzecz wspólnot lokalnych „Na miejscu”, Warszawa

Opracowanie społecznych koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznych w wybranych obszarach 2 dzielnic Warszawy: analiza aktualnej sytuacji, warsztaty dla mieszkańców prowadzone przez ekspertów *Project for Public Spaces*, ewaluacja powstałych koncepcji przez obserwację, jak zmiany w przestrzeni są przyjmowane przez jej użytkowników (z wykorzystaniem obiektów tymczasowych). **108 000 zł**

Fundacja Nasz Dom, Lutol Mokry

Działania na rzecz zapewnienia środowiskom rodzin zastępczych wpływu na wybór i metody pracy powiatowych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w trzech powiatach województwa lubuskiego (uzupełnienie dotacji przekazanej w 2011 roku). **1 500 zł**

Fundacja Normalne Miasto Fenomen, Łódź

Organizacja II Kongresu Ruchów Miejskich w Łodzi, spotkania organizacji działających na rzecz poszerzenia wpływu mieszkańców na politykę miejską na poziomie lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim. **24 500 zł**

Fundacja Pętla Mazurska, Warszawa

Opracowanie społecznej koncepcji rozwoju regionu mazurskiego, związanego z planowaną przez samorzady lokalne budową nowej drogi wodnej „Pętla Mazurska”, łączącej jeziora Niegocin i Śniardwy: analiza aktualnej sytuacji, praca warsztatowa mieszkańców z wykorzystaniem techniki *Future City Game*. **130 000 zł**

Fundacja tu obok, Lublin

Opracowanie społecznego projektu zagospodarowania doliny Czechówki w lubelskiej dzielnicy Wieniawa: otwarte spotkania konsultacyjne, prace warsztatowe mieszkańców z wykorzystaniem metody *charette*, przeprowadzenie konkursu architektonicznego na koncepcję zagospodarowania terenu na podstawie wytycznych opracowanych przez mieszkańców.

40 000 zł**Raciborskie Stowarzyszenie Samorządowe Nasze Miasto, Racibórz**

Opracowanie obywatelskiego planu rewitalizacji centrum Raciborza: analiza aktualnej sytuacji, otwarte spotkania konsultacyjne, prace warsztatowe.

50 000 zł**Stowarzyszenie Kultura Miejska, Gdańsk**

Konsultacje dotyczące sposobu rozdysponowania części budżetów dwóch dzielnic Gdańska: akcja informacyjna, spotkania dla mieszkańców i pomoc w opracowywaniu ich propozycji do budżetu, wybór projektów poprzez głosowanie wszystkich zainteresowanych mieszkańców.

84 000 zł

Nadzorowanie stanowienia i stosowania prawa oraz funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości

Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa

Monitoring procesu legislacyjnego w zakresie dostosowania polskiego prawa do unijnych dyrektyw dotyczących ochrony praw dzieci – ofiar przestępstw.

140 000 zł**Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa**

Monitoring procesu stanowienia oraz stosowania prawa w obszarze wymiaru sprawiedliwości pod kątem gwarancji ochrony praw i wolności obywateli oraz konstytucyjnego prawa do sądu (kontynuacja).

180 000 zł**TransFuzja Fundacja na rzecz Osób Transpłciowych, Warszawa**

Zbadanie przestrzegania przez wymiar sprawiedliwości międzynarodowych standardów ochrony praw człowieka dotyczących zmiany płci metrykalnej oraz opracowanie rekomendacji do projektu ustawy o uzgodnieniu płci (projekt realizowany we współpracy z Polskim Towarzystwem Prawa Antydyskryminacyjnego).

80 000 zł

Nadzorowanie władz lokalnych

Fundacja Autonomia, Kraków

Monitoring samorządu Krakowa pod kątem działań dotyczących przeciwdziałania wykluczeniu i dyskryminacji (polityka społeczna i budżet miejski) oraz zainicjowanie prac nad Równościowym Planem Działania dla Krakowa (kontynuacja).

200 000 zł**Fundacja Pozytywnych Zmian, Bielsko-Biała**

Opracowanie planu monitorowania instytucji publicznych w Bielsku-Białej, odpowiedzialnych za ochronę i wsparcie kobiet doświadczających przemocy.

5 800 zł**NOMADA Stowarzyszenie na rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego, Wrocław**

Monitoring funkcjonowania wrocławskich instytucji publicznych w zakresie, w jakim korzystają z nich cudzoziemcy i działania na rzecz dostosowania tych instytucji do potrzeb obcokrajowców.

75 000 zł**Fundacja Instytut Myśli Obywatelskiej im. Stańczyka, Kraków**

Monitoring funkcjonowania rad dzielnic oraz Rady Miasta Krakowa (prace rad dzielnic i Rady Miasta, obecność radnych na dyżurach, sprawozdania finansowe dzielnic, dostępność informacji na stronach internetowych).

143 000 zł**Stowarzyszenie Akcja Konin, Konin**

Monitoring działań radnych wybranych do Rady Miasta Konin (program wyborczy, udział i aktywność w pracach komisji, głosowania w komisjach i na sesjach Rady, obecność radnych na dyżurach).

93 000 zł**Stowarzyszenie Homo Faber, Lublin**

Monitoring funkcjonowania Rady Miasta Lublin (dostępność informacji o radnych, o pracach Rady i komisji) oraz działania na rzecz większej przejrzystości i dostępności informacji.

78 000 zł**Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides, Katowice**

Monitoring działań radnych wybranych do Rady Miasta Katowice (udział radnych w posiedzeniach, głosowania, kontakty z mieszkańcami, comiesięczny Indeks Aktywności Radnych).

93 000 zł

Nadzorowanie innych instytucji publicznych

Fundacja Fundusz Pomocy Studentom, Warszawa

WatchDoctor – monitoring funkcjonowania przychodni akademickich w 11 miastach: badanie m.in. dostępu i standardów obsługi pacjentów, zgodności regulacji wewnętrznych z ustawą o powszechnym ubezpieczeniu oraz wysokości wydatków na usługi medyczne. **136 000 zł**

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, Kraków

Monitoring stosowania przez uczelnie zapisów dotyczących uwzględniania potrzeb osób niepełnosprawnych w regulaminach studiów i zbadanie dostępności serwisów administracji publicznej zgodnie ze standardem WCAG (kontynuacja). **80 000 zł**

Fundacja Rodzić po Ludzku, Warszawa

Monitoring stosowania w dziesięciu wybranych placówkach położniczych województwa mazowieckiego nowego standardu opieki okołoporodowej. **80 000 zł**

Fundacja Wolnego i Otwartego Oprogramowania, Poznań

Monitoring zamówień publicznych na oprogramowanie i sprzęt komputerowy: sprawdzanie treści ogłoszeń publikowanych przez jednostki administracji rządowej i samorządowej oraz podejmowanie interwencji w przypadku wykrycia nieprawidłowości (kontynuacja). **100 000 zł**

Stowarzyszenie Niezależna Inicjatywa Oświatowa, Warszawa

Monitoring realizacji przez Centralną Komisję Egzaminacyjną MEN trzech wybranych projektów finansowanych ze środków unijnych. **85 000 zł**

Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Oddział Podlaski, Białystok

Monitoring instytucji odpowiedzialnych za ochronę Puszczy Białowieskiej, działania prawne zmierzające do zmiany niewłaściwych praktyk w zakresie ochrony Puszczy oraz udział w opracowaniu planów zarządzania lasami (kontynuacja). **88 000 zł**

Stowarzyszenie Studentów, Absolwentów i Przyjaciół KMISH UW – ProCollegio, Warszawa

Udział w postępowaniach sądowych mających wyjaśnić, czy posłowie podlegają obowiązkowi odpowiadania na wnioski o udostępnienie informacji publicznej (kontynuacja). **15 000 zł**

Badanie, monitorowanie i reagowanie na różne aspekty dyskryminacji

Fundacja Klamra, Żywiec

„Wspólny Żywiec” – działania na rzecz zapobiegania dyskryminacji Romów na terenie powiatu żywieckiego: zajęcia integracyjne dla dzieci i młodzieży, organizacja dwóch edycji Dni Romskich w Żywcu, warsztaty dla pracowników lokalnych instytucji publicznych, monitorowanie i przeciwdziałanie rozpowszechnianiu treści rasistowskich w przestrzeni publicznej Żywca i lokalnych forach internetowych (kontynuacja). **165 000 zł**

Stowarzyszenie Promocji Wielokulturowości Interkulturalni PL, Kraków

Weryfikacja i operacjonalizacja miejskiej strategii zapobiegania i reagowania na incydenty o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym oraz działania na rzecz przyjęcia przez władze i wdrożenia strategii w Krakowie. **95 000 zł**

Stowarzyszenie Romów w Polsce, Oświęcim

Upowszechnienie raportu z badań dyskryminacji dzieci romskich w polskim systemie oświaty oraz działania na rzecz wprowadzenia w życie zawartych w nim rekomendacji: prezentacja wyników badań i wynikających z nich rekomendacji odpowiednim komisjom sejmowym, współpraca z Ministerstwem Administracji i Cyfryzacji, konferencja dla pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych (kontynuacja). **42 500 zł**

Organizacje partnerskie

Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Warszawa

„Laboratorium partycypacji obywatelskiej” – prowadzenie portalu partycypacjaobywatelska.pl gromadzącego informacje o polskich i zagranicznych metodach i dobrych praktykach działań „partycypacyjnych”, organizowanie seminariów i warsztatów służących pogłębianiu wiedzy i wymianie doświadczeń na temat partycypacji, przygotowanie i upowszechnienie serwisu internetowego NaprawmyTo.pl (kontynuacja). **310 000 zł**

Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, Warszawa

„Mocna straż” – prowadzenie portalu watchdog.org.pl gromadzącego informacje o działaniach i doświadczeniach polskich i zagranicznych organizacji strażniczych, organizowanie kursów i spotkań służących pogłębianiu wiedzy i wymianie doświadczeń na temat działalności „strażniczej”, upowszechnienie metodologii monitorowania gminnych wydatków z tzw. funduszu korkowego i na sport (kontynuacja). **276 000 zł**

Pozostałe dotacje

Fundacja na rzecz Myślenia im. Barbary Skargi, Warszawa

Prowadzenie działalności statutowej w zakresie upowszechniania dorobku prof. Barbary Skargi i wspierania współczesnej polskiej filozofii.

50 000 zł

Fundacja Kultura Liberalna, Warszawa

Prowadzenie działalności statutowej dotyczącej wydawania tygodnika internetowego „Kultura Liberalna” i organizowania debat, seminariów i wykładów.

50 000 zł

Fundacja Świat Ma Sens, Limanowa

Wydanie i promocja monografii „Krań Turowicza. Tygodnik, czasy, ludzie. 1945-99” z okazji stulecia urodzin Jerzego Turowicza.

20 000 zł

Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa

Realizacja badania „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2012”.

50 000 zł

Koalicje Obywatelskie

Program, zainicjowany i współfinansowany przez Fundację Motta, został zaplanowany na lata 2008-2013. Jego celem jest wzmocnienie koalicji organizacji pozarządowych, które działają w jednym z krajów wyszehradzkich (Czechy, Polska, Słowacja, Węgry) i które – angażując w swoje działania na rzecz dobra wspólnego szersze grupy obywateli – podejmują się rzecznictwa interesów społeczeństwa obywatelskiego oraz wpływania na kształt polityki władz publicznych.

Koalicjom wybranym w dwóch edycjach konkursu dotacyjnego przekazujemy dotacje przeznaczone na: wzmocnienie ich zasobów i potencjału organizacyjnego, zwiększenie profesjonalizacji i legitymizacji prowadzonych przez nie działań, budowę ich wiarygodności w środowisku pozarządowym wobec sektora publicznego i opinii publicznej, a także zwiększenie roli i udziału organizacji pozarządowych w dialogu obywatelskim. Koalicje mogą ubiegać się o wsparcie na okres od roku do trzech lat w wysokości do 15 000 euro na rok. Przedłużenie finansowania na kolejne lata jest uwarunkowane przyjęciem sprawozdania rocznego i planów działania na następny rok.

W roku 2012 – po przyjęciu merytorycznych i finansowych sprawozdań i planów działania na następne lata oraz po spotkaniach monitoringowych, które odbyły się w Pradze, Bratysławie, Budapeszcie i Warszawie – drugie z kolei roczne dotacje zostały przyznane dziewięciu koalicjom, wybranym w drugiej edycji konkursu (czterem z Czech, trzem z Węgier oraz jednej z Polski i jednej ze Słowacji). Ponadto, pierwsze roczne dotacje otrzymały cztery koalicje (dwie z Polski i dwie ze Słowacji) wybrane w konkursie adresowanym do grupy imiennie zaproszonych organizacji.

W 2012 roku program był finansowany z dotacji Fundacji Charlesa Stewarta Motta (846 699,50 zł) oraz ze środków własnych Fundacji Batorego.

Dotacje	832 587,00 zł
Koszty realizacji	81 465,50 zł
Razem koszty programu	914 052,50 zł

Dotacje

Czechy

Konsorcjum Organizacji Pracujących z Migrantami w Czechach (Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v České republice), Praga

Druga dotacja instytucjonalna dla koalicji, która działa na rzecz wprowadzenia odpowiednich regulacji prawnych służących integracji i poprawie sytuacji imigrantów. **15 000 EUR**

Organizacji Obywatelska Nasi Politicy (Naši politici o.s.), Praga

Druga dotacja instytucjonalna dla nieformalnej koalicji czesko-słowackiej, która zajmuje się zbieraniem i upowszechnianiem informacji o politykach. **15 000 EUR**

Organizacja Obywatelska Odnowa (Oživení s.o.), Praga

Druga dotacja instytucjonalna dla nieformalnej koalicji *Platforma Mniej Korupcji*, która monitoruje problemy związane z korupcją i konfliktem interesów we władzach lokalnych oraz działa na rzecz przejrzystości instytucji publicznych. **15 000 EUR**

Centrum na rzecz Transportu i Energii CDE (Centrum pro dopravu a energetiku), Praga

Druga dotacja instytucjonalna dla nieformalnej *Czeskiej Koalicji Klimatycznej*, która skupia organizacje zajmujące się ekologią, współpracą rozwojową i pomocą humanitarną oraz podejmuje kwestie zmian klimatycznych. **15 000 EUR**

Polska

Europejskie Stowarzyszenie Promocji Aktywności Ruchowej 50+, Warszawa

Druga dotacja instytucjonalna dla nieformalnej koalicji *Forum 50+ Seniorzy XXI Wieku*, która dąży do zmiany stereotypowego podejścia do osób starszych oraz działa na rzecz poprawy jakości ich życia. **15 000 EUR**

Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego, Warszawa

Pierwsza dotacja instytucjonalna dla nieformalnej *Koalicji na rzecz Równych Szans*, która zajmuje się monitorowaniem procesów stanowienia prawa i praktyki stosowania prawa w zakresie przestrzegania praw człowieka oraz zasad równości i niedyskryminacji. **15 000 EUR**

Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej, Warszawa

Pierwsza dotacja instytucjonalna dla nieformalnej *Koalicji na rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej*, która działa na rzecz wprowadzenia rzetelnej edukacji antydyskryminacyjnej do systemu edukacji formalnej w Polsce. **15 000 EUR**

Słowacja

Przyjaciele Ziemi CEPA (Priatelía Zeme CEPA), Bratysława

Druga dotacja instytucjonalna dla nieformalnej koalicji *Niezależny Zespół ds. Monitoringu Funduszy UE*, która zajmuje się kontrolą programowania i wdrażania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. **15 000 EUR**

Platforma Pozarządowych Organizacji Rozwojowych na Słowacji (Platforma mimovládnych rozvojových organizácií PMVRO), Bratysława

Pierwsza dotacja instytucjonalna dla koalicji, która skupia organizacje zajmujące się współpracą rozwojową i pomocą humanitarną. **15 000 EUR**

Związek Centrów Matek (Únie materských centier), Bratysława

Pierwsza dotacja instytucjonalna dla koalicji, która aktywizuje matki na urlopiach macierzyńskich, dając im szansę na wyjście z izolacji społecznej. **15 000 EUR**

Węgry

Węgierska Fundacja na rzecz Walki z Ubóstwem (Magyar Szegénységellenes Alapítvány), Budapeszt

Druga dotacja instytucjonalna dla nieformalnej koalicji *Węgierska Sieć przeciw Ubóstwu*, która reprezentuje interesy ludzi żyjących w ubóstwie i zajmuje się problemami dyskryminacji i społecznego wykluczenia. **15 000 EUR**

Węgierskie Stowarzyszenie Organizacji Pozarządowych na rzecz Zapobiegania Narkomanii i Zmniejszania Szkód (Magyar Drogprevenációs és Ártalomcsökkentő Szervezetek Szövetsége), Budapeszt

Druga dotacja instytucjonalna dla koalicji, która reprezentuje interesy organizacji członkowskich i działa na rzecz podniesienia skuteczności ich działania. **15 000 EUR**

Koalicje Obywatelskie

Fundacja Centrum Informacyjne i Szkoleniowe Non Profit (Nonprofit Információs és Oktató Központ NIOK Alapítvány), Budapest

Druga dotacja instytucjonalna dla nieformalnej koalicji Grupa Robocza na rzecz Odpowiedzialności i Zaufania, która zajmuje się podniesieniem standardów działania organizacji korzystających z darowizn i przejrzystością wykorzystania środków.

15 000 EUR

Wschód-Wschód

Celem programu było wspieranie międzynarodowej współpracy na rzecz wprowadzania i utrwalania przemian demokratycznych, budowy i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz upowszechniania nowatorskich rozwiązań problemów społecznych w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, Azji Centralnej i Kaukazu. Program działał w ramach powołanego w 1991 roku przez Instytut Społeczeństwa Otwartego (OSI) regionalnego programu Wschód-Wschód Ponad Granicami, obejmującego swoim zasięgiem kraje byłego bloku komunistycznego. Przez 22 lata funkcjonowania programu w Polsce wspieraliśmy międzynarodowe projekty realizowane przez polskie organizacje i instytucje we współpracy z partnerskimi organizacjami z innych krajów regionu. Finansowaliśmy też koszty podróży osób z Polski, zaproszonych do udziału w przedsięwzięciach organizowanych w innych krajach.

W związku ze zmianą formuły działania programu regionalnego w krajach Unii Europejskiej w grudniu 2012 program Wschód-Wschód zakończył swoją działalność w Polsce.

W 2012 roku przekazaliśmy ostatnie dotacje na realizację 7 projektów partnerskich, z czego cztery zostały zainicjowane przez partnerów z Albanii, Mołdawii, Tadżykistanu i Ukrainy, którzy chcieli zapoznać się z polskimi doświadczeniami, by móc opracować rekomendacje zmian polityk publicznych w swoich krajach. Trzy pozostałe projekty prowadzone są z inicjatywy polskich organizacji.

Polscy eksperci uczestniczyli w 12 przedsięwzięciach organizowanych w innych krajach regionu. Tematy podejmowane przez partnerskie organizacje były bardzo różnorodne i dotyczyły m.in.: zmiany systemu opieki nad dziećmi i psychicznie chorymi, integracji osób niepełnosprawnych, bezpieczeństwa na wsi, połoźnictwa, przemian w sektorze rolnym czy ukraińskiej transformacji.

W 2012 roku program finansowany był z dotacji Instytutu Społeczeństwa Otwartego, w tym z programu Wschód-Wschód: Partnerstwo ponad Granicami (363 851,04 zł).

Dotacje	253 438,98 zł
Koszty realizacji	122 066,14 zł
Razem koszty programu	375 505,12 zł

Dotacje

Partnerstwa

Europejski Dom Spotkań Młodzieży, Warszawa

„Młodzi ludzie – przed, w czasie i po EURO 2012” – seminarium na Ukrainie z udziałem przedstawicieli placówek oświatowych i organizacji pozarządowych z Polski, przygotowujące nauczycieli i pracowników socjalnych do wykorzystania wydarzenia, jakim jest Euro 2012, do aktywizowania młodzieży miejskiej (kontynuacja projektu z 2011 roku, realizowanego przez Miasto Stołeczne Warszawa). **15 456,20 zł**

Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa

„Systemy i mechanizmy zapobiegania torturom” – wizyta studyjna tadżyckich prawników w Polsce, służąca opracowaniu propozycji odpowiednich przepisów prawnych, które zostaną przedłożone władzom sądowniczym w Tadżykistanie. **56 990 zł**

Instytut Spraw Publicznych, Warszawa

„Przygotowanie ukraińskich organizacji pozarządowych do korzystania z pomocy międzynarodowej” – cykl czterech seminariów na Ukrainie, poświęconych ocenie obecnego stanu i analizie potrzeb ukraińskich organizacji w zakresie korzystania z funduszy europejskich, dwie konferencje oraz warsztaty i spotkanie eksperckie w Polsce i na Ukrainie, upowszechniające wyniki analizy (dotacja uzupełniająca na projekt wsparty w 2011 roku). **3 960 zł**

Kampania Przeciw Homofobii, Warszawa

„Alternatywne sposoby walki z homofobią” – wizyta studyjna w Chorwacji przedstawicieli organizacji pozarządowych i mediów z Chorwacji, Polski, Serbii, Słowenii i Ukrainy oraz konkurs dla dziennikarzy, służące przeprowadzeniu kampanii medialnej na temat homofobii w sporcie (kontynuacja projektu z 2011 roku). **28 300 zł**

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

„Poprawa polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich” – wizyta studyjna w Polsce mołdawskich ekspertów, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz ministerstwa rolnictwa, służąca opracowaniu rekomendacji dla władz Mołdawii. **30 200 zł**

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Warszawa

„Polsko-rosyjska sieć organizacji pozarządowych działających na rzecz migrantów” – dwie wizyty studyjne: polskich prawników w Rosji i rosyjskich prawników w Polsce i opracowanie analizy porównawczej prawa imigracyjnego, służące poprawie jakości wsparcia i metod informowania o prawach migrantów. **63 140 zł**
 „Działania na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego uchodźców” – wizyta studyjna albańskich ekspertów w Polsce i seminarium z udziałem polskich specjalistów w Albanii, służące wypracowaniu rekomendacji zmian w ustawodawstwie albańskim. **22 440 zł**

Podróże

Konferencja „Wzmacnianie młodzieży: otwarta przestrzeń dla partycypacji demokratycznej”, Stara Zagora, Bułgaria
 Uczestnicy z Polski: Bartosz Kosiński, Marzena Milanowska (Stowarzyszenie Edukacji Nieformalnej „Meritum”, Kraków) **2 268,91 zł**

Konferencja „Deinstytucjonalizacja opieki nad osobami chorymi psychicznie”, Sofia, Bułgaria
 Uczestniczki z Polski: Grażyna Jabłońska, Dorota Kulesza-Libera (Integrujące Stowarzyszenie „Jeden Świat” im. prof. Zbigniewa Religii w Białymstoku) **1 901,46 zł**

Konferencja „Problemy położnictwa w krajach Europy Środkowej i Wschodniej”, Praga, Czechy
 Uczestniczki z Polski: Małgorzata Borecka, Maria Ryll (Stowarzyszenie „Doula”, Warszawa), Barbara Gardyjas (Stowarzyszenie Polskie Towarzystwo Położnych, Katowice), Eliza Leoniuk, Katarzyna Oleś (Stowarzyszenie „Dobrze Urodzeni”, Mikołów) **3 434,06 zł**

Konferencja „Rozwijanie alternatywnych form opieki nad dziećmi”, Praga, Czechy
 Uczestnicy z Polski: Dominik Denikiewicz, Elżbieta Strzemieczna, Mirosław Tymczyszyn (Towarzystwo „Nasz Dom”, Warszawa) **3 140,42 zł**

Konferencja „Powszechny Przegląd Okresowy Praw Człowieka (UPR) – wymiana doświadczeń i ocena procesu”, Tbilisi, Gruzja
 Uczestniczka z Polski: Dominika Bychawska-Siniarska (Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa) **1 617,64 zł**

Wizyta studyjna „Przemiany w sektorze rolnym: zrównoważony rozwój ekonomiczny”, Kiszyniów, Mołdawia
 Uczestnicy z Polski: Wanda Chmielewska-Gill (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa), Ryszard Kamiński (Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Minikowo) **5 309,68 zł**

- Konferencja „Włączanie społeczności wiejskich do działań na rzecz bezpieczeństwa na wsi”, Kiszyniów, Mołdawia**
 Uczestniczka z Polski: Barbara Szczerbińska (Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku)
2 102,21 zł
- Konferencja „Równe szanse dla osób z niepełnosprawnością w systemie szkolnictwa wyższego”, Timisoara, Rumunia**
 Uczestniczki z Polski: Kinga Dumnicka, Anna Żebrak (Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, Kraków), Łucja Kornaszewska-Antoniuk, Alicja Maślej (Fundacja Pomocy Matematykom i Informatykom Niepełnym Ruchowo, Warszawa)
7 945,96 zł
- Konferencja „Europejczycy za Europą bez wiz – działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego między Unią Europejską i krajami Partnerstwa Wschodniego”, Kijów, Ukraina**
 Uczestniczka z Polski: Karolina Grot (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa)
1 181,50 zł
- Konferencja „Unia Europejska, Europa Środkowa i Wschodnia, Ukraina – prognozy i perspektywy”, Kijów, Ukraina**
 Uczestnicy z Polski: Bartłomiej Nowak (Centrum Stosunków Międzynarodowych, Warszawa), Beata Piskorska (Instytut Politologii KUL, Lublin)
1 584,04 zł
- Warsztaty „Lepsze zarządzanie w samorządach lokalnych: organizowanie się wspólnot”, Kunbabony, Węgry oraz Catemir i Cahul, Mołdawia**
 Uczestnicy z Polski: Ewa Kozub, Dagmara Kubik, Agnieszka Matusiak, Ilona Piwowarczyk, Przemysław Piwowarczyk (Stowarzyszenie Bona Fides, Katowice); Helena Wróblewska (Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku)
9 546,06 zł
- Warsztaty „Innowacyjne strategie i praktyki zbierania funduszy przez organizacje pozarządowe w Europie Środkowej i Wschodniej”, Budapeszt, Węgry.**
 Uczestnicy z Polski: Agnieszka Chmielecka (Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa), Magdalena Moll-Musiak (Stowarzyszenie „Wiosna”, Kraków)
3 686,23 zł

Równe Szanse i Fundusze Powierzone

Celem programu jest zwiększenie dostępu do edukacji młodzieży z niezamożnych środowisk, szczególnie z mniejszych miejscowości, oraz wyrównanie szans edukacyjnych i przeciwdziałanie izolacji społecznej niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. Wspieramy organizacje pozarządowe, które prowadzą programy stypendialne adresowane do młodzieży szkolnej oraz organizacje pracujące z dziećmi niepełnosprawnymi. Administrujemy też funduszami powierzonymi Fundacji przez firmy i osoby prywatne.

Lokalne Programy Stypendialne

Od 2000 roku, wspieramy sieć organizacji, które: prowadzą lokalne programy stypendialne adresowane do uczniów szkół ponadpodstawowych pochodzących z niezamożnych środowisk, szczególnie z mniejszych miejscowości; środki na stypendia pozyskują z różnych źródeł (od władz samorządowych, lokalnego biznesu, indywidualnych darczyńców, ze zbiorów publicznych, z aukcji, z wpłat 1% itp.); współpracują ze stypendystami i angażują ich do pracy wolontariackiej na rzecz programu stypendialnego i lokalnej społeczności.

Programy stypendialne są prowadzone na podstawie opracowanych przez organizacje zasad i regulaminów, uwzględniających lokalne potrzeby i możliwości. Decyzje o przyznaniu stypendium są uzależnione od dobrych wyników w nauce, dochodu rodziny, zaangażowania na rzecz środowiska lokalnego lub innych osiągnięć. Stypendia w wysokości od 50 do 400 zł miesięcznie są przeznaczane na podręczniki, pomoce naukowe, opłacenie internatów, dodatkowe kursy, dojazdy do szkół itp.

Organizacjom oferujemy co roku możliwość uzyskania dotacji, których wysokość uzależniona jest od długości ich „stażu”: organizacje, które uczestniczą w programie ponad 10 lat, mogą uzyskać dotację w wysokości do 15 000 zł, pozostałe – w wysokości do 20 000 zł. Dotacja jest przekazywana wówczas, gdy organizacja przedstawi plan i zasady działania swojego programu stypendialnego oraz udokumentuje posiadanie dodatkowych funduszy, tak aby do kwoty przekazanej przez Fundację mogła dołożyć co najmniej taką samą sumę pochodzącą od innych darczyńców. Poza dotacjami oferujemy organizacjom udział w dorocznym spotkaniu, na którym omawiane są zasady i doświadczenia z prowadzenia programów stypendialnych, zbierania funduszy, współpracy z lokalnymi partnerami, mediami, wolontariuszami i stypendystami. Spotkania służą także m.in. prezentacji najnowszych badań o nierównościach edukacyjnych, dyskusjom o sytuacji młodzieży i o możliwościach wykorzystania nowoczesnych technologii w pracy z młodymi ludźmi.

W roku 2012 w programie uczestniczyło 40 organizacji z 14 województw. Otrzymały one dotacje w łącznej wysokości 532 107,50 zł. Środki te, powiększone o fundusze zebrane z innych źródeł, pozwoliły na ufundowanie stypendiów dla 874 uczniów na rok szkolny 2012/2013.

W 2012 roku Lokalne Programy Stypendialne były finansowane z wpłat 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (392 490,50 zł), ze środków Funduszu K (91 035 zł) i Funduszu Rodziny Gavellów (48 582 zł) oraz ze środków własnych Fundacji Batorego.

Kolorowa Akademia

Od 2008 roku wspieraliśmy organizacje z małych miejscowości, które w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi wykorzystują techniki sztuk scenicznych. Organizacjom tym oferowaliśmy możliwość ubiegania się o dotacje oraz wsparcie merytoryczne: szkolenia i konsultacje przygotowane i prowadzone przez Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki.

W 2012 roku dotacje przyznawane były po raz ostatni. Na podstawie oceny ponad 50 listów intencyjnych wybraliśmy 22 organizacje, którym zaproponowaliśmy udział w szkoleniach prowadzonych przez Teatr Grodzki oraz złożenie wniosku o dotację. 19 organizacji, które przedstawiły projekty działań dostosowanych do możliwości niepełnosprawnych beneficjentów i racjonalnie zaplanowały wydatki, otrzymało dotacje na łączną kwotę 156 800 zł. Dzięki temu 250 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ok. 150 ich zdrowych kolegów może uczestniczyć w zajęciach teatralnych, tanecznych i plastycznych, obejrzeć spektakle teatrów zawodowych, zaprezentować swoje dokonania społeczności lokalnej. Instruktorzy Teatru Grodzkiego odwiedzają wszystkie organizacje, służąc konsultacjami i pomocą w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w trakcie prowadzonych z dziećmi zajęć.

W roku 2012 Kolorowa Akademia była finansowana z dotacji Fundacji Agory (100 900 zł), z dochodów Funduszu Małgorzaty Szejnert (55 900 zł) oraz ze środków własnych Fundacji Batorego.

Fundusze Powierzone

Fundacja administruje funduszami powierzonymi jej przez firmy i osoby prywatne. Fundusze te przeznaczane są na wspieranie działań leżących w polu zainteresowania darczyńcy i zgodnych ze statutem Fundacji.

Fundusz Małgorzaty Szejnert (dawniej Fundusz M)

Fundusz utworzony w 2002 roku dzięki darowiźnie przekazanej przez Małgorzatę Szejnert. Dochody z inwestowania tego funduszu przeznaczamy co roku na pomoc dla dzieci i młodzieży.

W 2012 roku z Funduszu sfinansowaliśmy 8 dotacji dla organizacji, które wykorzystują techniki sztuk scenicznych w pracy z niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą, na łączną kwotę 55 900 zł.

Fundusz K

Fundusz utworzony z darowizn przekazanych przez prywatnych darczyńców w 2005 i w 2010 roku. Środki z Funduszu przeznaczone na uzupełnienie księgozbiorów bibliotek, z których korzysta młodzież, na program dożywiania dzieci oraz na dotacje dla organizacji uczestniczących w programie Równe Szanse – Lokalne Programy Stypendialne.

W roku 2012 z Funduszu sfinansowaliśmy 8 dotacji dla organizacji, które prowadzą lokalne programy stypendialne, na łączną kwotę 91 035 zł.

Fundusz Rodziny Gavellów

Fundusz utworzony w 2010 roku z dorocznej darowizny Fundacji Quo Vadis Rodziny Gavellów z USA. Środki Funduszu przeznaczone są na stypendia dla uczniów pochodzących z niezamożnych środowisk i z mniejszych miejscowości w województwie świętokrzyskim.

W roku 2012 z Funduszu sfinansowaliśmy 4 dotacje dla organizacji, które prowadzą lokalne programy stypendialne, na łączną kwotę 48 582 zł.

Fundusz im. Beaty Pawlak

Fundusz utworzony w 2003 roku z darowizny zapisanej w testamencie przez Beatę Pawlak, dziennikarkę i pisarkę, która zginęła w zamachu terrorystycznym na indonezyjskiej wyspie Bali 12 października 2002 roku. Ze środków Funduszu – zgodnie z życzeniem Ofiarodawczyni – została ustanowiona doroczna nagroda Jej imienia.

Laureatami dziewiątej edycji Nagrody zostali Bartosz Jastrzębski i Jędrzej Morawiecki za książkę *Krajoznajsk Zero* (Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2012). Uroczystości wręczenia Nagrody towarzyszyła dyskusja opisana w programie Debaty Fundacji Batorego.

Fundusz Karola Urygi-Nawarowskiego

Od 2008 roku z dorocznych darowizn Fundacji Karola Urygi-Nawarowskiego z Kalifornii finansowane są dotacje dla organizacji zajmujących się pomocą dzieciom i młodzieży dotkniętym Płodowym Zespołem Alkoholowym (FASD), rodzinom, w których się wychowują oraz terapeutom i nauczycielom pracującym z nimi na co dzień.

W roku 2012 z Funduszu przekazaliśmy 2 dotacje na łączną kwotę 52 000 zł.

Fundusz im. Iwony Winiarskiej-Feleszko

Fundusz został utworzony w 2008 roku przez przyjaciół i rodzinę tragicznie zmarłej prawniczki Iwony Winiarskiej-Feleszko. Fundusz zasilany jest darowiznami od osób indywidualnych oraz wpłatami 1% podatku dochodowego. Środki Funduszu przeznaczone są na stypendia dla studentów studiów dziennych państwowych uczelni warszawskich pochodzących z niezamożnych środowisk, mniejszych miast i małych miejscowości.

W roku 2012 z Funduszu przyznano 5 stypendiów w wysokości 500 zł miesięcznie.

Fundusz „Rozwiń Skrzydła” im. J. i J. Putka

Fundusz został utworzony w 2011 roku przez Rodzinę Putków. Fundusz zasilany jest darowiznami i wpłatami 1% podatku dochodowego osób fizycznych, przekazywanymi przez członków Rodziny Putków oraz przez osoby, którym bliski jest cel przyświecający Funduszowi. Ze środków Funduszu finansowane są stypendia „rekrutacyjne” (przeznaczone na pokrycie kosztów związanych z ubieganiem się o przyjęcie na studia) oraz stypendia na I i II rok studiów magisterskich lub licencjackich na polskich uczelniach państwowych.

W roku 2012 z Funduszu przyznano 30 stypendiów „rekrutacyjnych” w łącznej kwocie 8 135 zł oraz 15 stypendiów na I rok studiów w wysokości 630 zł miesięcznie i 14 stypendiów na II rok studiów w wysokości od 350 do 410 zł miesięcznie.

Równe Szanse (dotacje)	758 907,50 zł
Fundusze Powierzone (dotacje, stypendia, nagroda)	204 045,00 zł
Koszty realizacji (w tym doroczne spotkanie lokalnych programów stypendialnych)	228 687,09 zł
Kampania 1%	66 523,70 zł
Razem koszty programu	1 258 163,29 zł

Dotacje

Lokalne Programy Stypendialne

Białskie Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Jedno Serce”, Biała Podlaska

Program stypendialny dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych wychowujących się w rodzinach zastępczych i w Domach Rodzinnych zrzeszonych w Stowarzyszeniu – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 20 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

10 000 zł

Fundacja „Daj szansę”, Skarżysko-Kamienna

Program stypendialny „Żaczek” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych pochodzących z powiatu skarżyskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 12 stypendiów na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu Rodziny Gavellów).

13 000 zł

Fundacja Elbląg – Fundusz Lokalny Regionu Elbląskiego, Elbląg

Programy stypendialne „Szansa” i „Słonik” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z Elbląga i powiatu elbląskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 47 stypendiów na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu K).

15 000 zł

Fundacja Fundusz Lokalny w Leżajsku, Leżajsk

Program stypendialny „Stypendium” dla uczniów gimnazjum z gminy Leżajsk i uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu leżajskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 43 stypendia na rok szkolny 2012/2013.

15 000 zł

Fundacja Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej, Biłgoraj

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu biłgorajskiego i gminy Zwierzyniec – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 28 stypendiów na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu K).

15 000 zł

Fundacja Inicjatyw Kulturalnych, Radomsko

Program stypendialny „Nie gubić diamentów” dla uzdolnionych artystycznie uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu radomszczańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 13 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

15 000 zł

Fundacja na rzecz Rozwoju Powiatu Wieluńskiego, Wieluń

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu wieluńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 17 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

20 000 zł

Fundacja „Ogród Marzeń”, Jarocin

Program stypendialny „Kuznia młodych talentów” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gmin: Jarocin, Jaraczewo, Kotlin, Nowe Miasto, Żerków – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 21 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

14 000 zł

Fundacja Pomocy Społecznej, Brzeszcze

Program stypendialny „Równe Szanse wszystkim dzieciom” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Brzeszcze – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 17 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

7 500 zł

Fundacja „Rodzina”, Sławno

Program stypendialny „Talent za talent” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu sławieńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 34 stypendia na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu K).

15 000 zł

Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap, Gołdap

Gołdapski Fundusz Stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu gołdapskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 27 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

15 000 zł

Fundacja Rozwoju Regionu Łukta, Łukta

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z gmin: Łukta, Gietrzwałd, Miłomłyn, Ostróda, Morąg – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 38 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

15 000 zł

Fundacja Rozwoju Świętochłowic, Świętochłowice

Program Stypendialny „TOP – Talenty, Odkrycia, Pomysły” dla uczniów szkół ponadpodstawowych ze Świętochłowic – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 17 stypendiów na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu K).

15 000 zł

Fundacja Sokółski Fundusz Lokalny, Sokółka

Program stypendialny „Prymus” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Sokółka – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 25 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **15 000 zł**

Fundacja „Vive Serce Dzieciom”, Kielce

Program stypendialny „Korab” dla uczniów szkół ponadpodstawowych ze Staszowa – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 31 stypendiów na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu Rodziny Gavełłów). **20 000 zł**

Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika, Stara Bystrzyca

Program stypendialny „Z rączki do rączki” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z czterech gmin Masywu Śnieżnika: Bystrzyca Kłodzkiej, Łądko-Zdroju, Międzylesia i Stronia Śląskiego i wsi Wojbórz w gminie Kłodzko – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 51 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **20 000 zł**

Srokowskie Stowarzyszenie „Sukces Każdego Dziecka”, Srokowo

Program stypendialny „Bociek” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Srokowo – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 16 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **8 500 zł**

Stowarzyszenie Barciańska Inicjatywa Oświatowa, Barciany

Program stypendialny „Bartek” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Barciany – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 22 stypendia na rok szkolny 2012/2013. **15 000 zł**

Stowarzyszenie „Czajnia”, Tomaszów Lubelski

Program stypendialny „Młodzieżowe kieszonkowe” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z Tomaszowa Lubelskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 15 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **15 000 zł**

Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej „Widok”, Białystok

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z Białegostoku – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 21 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **20 000 zł**

Stowarzyszenie Fundusz Stypendialny dla Młodzieży Wiejskiej im. A. Bąkowskiej, Sońsk

Program stypendialny „Omnibus” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z Zespołu Szkół Rolniczych w Gołotczyźnie – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 14 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **15 000 zł**

Stowarzyszenie Młodzi dla Rozwoju EMKA, Wieliszew

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Wieliszew – z dotacji w wysokości 3 622,50 zł oraz innych zebranych funduszy przyznano 14 stypendiów na II semestr roku szkolnego 2011/2012; z dotacji w wysokości 8 000 zł (finansowanej z Funduszu K) oraz innych zebranych funduszy przyznano 13 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **11 622,50 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Inspiracje”, Rozdrażew

Program stypendialny „Zainspirowani” dla uczniów gimnazjów z gminy Rozdrażew – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 8 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **6 700 zł**

Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny, Nidzica

Program stypendialny „Prymus” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nidzickiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 12 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **10 000 zł**

Stowarzyszenie Oświatowe im. Dezyderego Chłapowskiego, Kościan

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu kościańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 14 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **15 000 zł**

Stowarzyszenie Partnerstwo dla Krajny i Pałuk, Nakło nad Notecią

Program stypendialny „Młody talent Krajny i Pałuk” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu nakielskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 5 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **5 500 zł**

Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, Złoty Stok

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Złoty Stok – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 35 stypendiów na rok szkolny 2012/2013. **10 000 zł**

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Bez Barier”, Zakliczyn

Program stypendialny „Integracja” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z gmin: Brzesko, Czchów, Gromnik, Pleśna i Zakliczyn – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 34 stypendia na rok szkolny 2012/2013. **20 000 zł**

Stowarzyszenie „Promenada”, Wyszków

Program stypendialny „Talenty Wyszkowa” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z gminy Wyszków – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 16 stypendiów na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu K). **8 800 zł**

Stowarzyszenie Przyjaciół Almanachu Muszyny, Muszyna

Fundusz Stypendialny Almanachu Muszyny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gmin: Muszyna i Krynica – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 10 stypendiów na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu K).

10 000 zł**Stowarzyszenie Przyjaciół Pruszcza Gdańskiego i Okolicznych Gmin, Pruszcz Gdański**

Program stypendialny „SOWA – Stypendysta o Wysokich Aspiracjach” dla uczniów szkół gimnazjalnych w gminach: Przywidz, Pszczółki, Trąbki Wielkie, Suchy Dąb, Cedry Wielkie – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 15 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

15 750 zł**Stowarzyszenie „Przystań”, Iława**

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu iławskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 32 stypendia na rok szkolny 2012/2013.

15 000 zł**Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łągów, Łągów**

Program stypendialny „Sakiewka Zbója Madeja” dla uczniów gimnazjum z gmin: Łągów, Brody Iłżeckie i Waśniów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 22 stypendia na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu Rodziny Gavellów).

10 000 zł**Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Zarzecze, Zarzecze**

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Zarzecze – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 6 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

4 500 zł**Stowarzyszenie Świętokrzyski Fundusz Lokalny, Kielce**

Program stypendialny „Żaczek” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z regionu świętokrzyskiego i z gminy Iłża – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 18 stypendiów na rok szkolny 2012/2013 (część dotacji – 5582 zł – finansowana z Funduszu Rodziny Gavellów).

15 000 zł**Stowarzyszenie W.A.R.K.A., Warka**

Program „Lokalny fundusz stypendialny w gminie Warka” dla uczniów gimnazjów z gminy Warka – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 25 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

20 000 zł**Stowarzyszenie „Wspieranie Rozwoju Dziecka”, Pustelnik**

Program stypendialny „Równe szanse” dla uczniów gimnazjów w Pustelniku i Stanisławowie – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 8 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

10 000 zł**Towarzystwo Kulturalne „Echo Pyzdr”, Pyzdry**

Program stypendialny „Mecenat” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Bilzanów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 4 stypendia na rok szkolny 2012/2013 (dotacja finansowana z Funduszu K).

4 235 zł**Towarzystwo Promocji i Rozwoju Ziemi Skulskiej, Skulsk**

Program stypendialny dla uczniów gimnazjum w Skulsku – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 23 stypendia na rok szkolny 2012/2013.

7 000 zł**Towarzystwo Samorządowe, Konin**

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatów: kolskiego, konińskiego, słupeckiego, tureckiego i wrzesińskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 45 stypendiów na rok szkolny 2012/2013.

20 000 zł

Kolorowa Akademia

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki, Bielsko-Biała

Cykl szkoleń i doradztwa dla organizacji, które w swoich działaniach z dziećmi niepełnosprawnymi wykorzystują techniki teatralne.

70 000 zł**„Alter” Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży z ADHD i Specjalnej Troski, Białogard**

Zajęcia teatralne dla 25 podopiecznych Stowarzyszenia (w tym 13 osób niepełnosprawnych), konkurs plastyczny, przygotowanie i prezentacja przedstawienia, wyjazd do teatru (dotacja finansowana z dotacji Fundacji Agory).

8 900 zł**Kłodawskie Stowarzyszenie Szkolne „Rawita”, Kłodawa**

Zajęcia teatralne dla 10 dzieci z niepełnosprawnością z okolic Kłodawy oraz 10 uczniów Szkoły Podstawowej, przy której działa Stowarzyszenie, przygotowanie i prezentacja 3 przedstawień, 3 wyjazdy na regionalne przeglądy twórczości (dotacja finansowana z dotacji Fundacji Agory).

9 000 zł

Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych, Milicz

„Podróż w nieznanne” – zajęcia teatralne dla 6 podopiecznych Dziennego Ośrodka Rehabilitacyjno-Wychowawczego i ich 6 rówieśników, przygotowanie i prezentacja przedstawienia, wyjazd do teatru (dotacja finansowana z Funduszu Małgorzaty Szejnert). **7 000 zł**

Stowarzyszenie Integracji Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Oligus”, Matczyn

Zajęcia teatralne dla 10 uczniów Zespołu Szkół Specjalnych przy Domu Pomocy Społecznej w Matczynie i 5 sprawnych uczniów Szkoły Podstawowej w tej miejscowości, przygotowanie i prezentacja przedstawienia, wyjazd do teatru, spektakl teatru objazdowego w Matczynie (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory). **8 000 zł**

Stowarzyszenie Kulturalno-Edukacyjne Stacja Bukownica, Bukownica

Zajęcia teatralne i muzyczno-wokalne prowadzone w Sycowie dla podopiecznych Towarzystwa Pomocy Niepełnosprawnym (16 osób z niepełnosprawnością) oraz w Międzyborzu dla podopiecznych Stowarzyszenia na rzecz Osób Niepełnosprawnych Odnaleźć Radość i Nadzieję (11 osób z niepełnosprawnością); przygotowanie i dwukrotna prezentacja programów artystycznych obu grup, wyjazdy na spektakle i koncerty Teatru i Chóru Stacja Bukownica (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory). **6 000 zł**

Stowarzyszenie „Mamy Wielkie Serca”, Świnice Warckie

„RAZEM tańczymy, świetnie się bawimy” – zajęcia teatralne, taneczne i plastyczne dla podopiecznych Świetlicy Integracyjnej „Razem”: 12 wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego i 8 uczniów okolicznych szkół, przygotowanie i prezentacja przedstawień, wyjazd do teatru, w czasie ferii zimowych i wakacji zajęcia dla większej liczby dzieci (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory). **9 500 zł**

Stowarzyszenie „Na Górze”, Chodzież

Zajęcia teatralne i towarzyszące im warsztaty ceramiczne (tworzenie glinianych instrumentów muzycznych) dla 14 młodych osób z niepełnosprawnością – mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Rzadkowie i okolic – oraz 8 gimnazjalistów z Miasteczka Krajeńskiego, przygotowanie i trzykrotna prezentacja przedstawienia (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory i Funduszu Małgorzaty Szejnert). **10 000 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej, Pobiedziska

„Zagrać i zrozumieć” – zajęcia teatralne dla 20 niepełnosprawnych podopiecznych Stowarzyszenia, ich rodzeństwa (8 osób) i młodych wolontariuszy (10 osób), 6 spotkań dla rodziców na temat wykorzystania techniki dramy w codziennym życiu (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory). **8 000 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych i Poszkodowanych w Wypadkach „Razem Możemy Wiele”, Warta

Zajęcia teatralne dla 21 podopiecznych Stowarzyszenia i 6 uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, przygotowanie i prezentacja przedstawienia, wyjazd do teatru, udział w przeglądzie twórczości artystycznej (dotacja finansowana z Funduszu Małgorzaty Szejnert). **9 900 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Nasz Ośrodek”, Wschowa

Zajęcia teatralne dla 12 uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (8-20 lat), wspierane przez 10 wolontariuszy z gimnazjum i liceum, przygotowanie i prezentacja przedstawienia, wyjazd do teatru (dotacja finansowana z Funduszu Małgorzaty Szejnert). **7 000 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Szkoły Specjalnej „Ósemka”, Strzelce Opolskie

Zajęcia teatralne dla 15 uczniów Zespołu Szkół Specjalnych im. A. Kamińskiego, wspierane przez 10 wolontariuszy z Zespołu Szkół Ogólnokształcących, przygotowanie i prezentacja przedstawienia, wyjścia na przeglądy organizowane w Strzeleckim Ośrodku Kultury (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory). **9 300 zł**

Stowarzyszenie „O Uśmiech Ucznia” przy Szkole Podstawowej nr 2 im. Janusza Korczaka, Błonie

„Teatr z uśmiechem – razem w szkole i na scenie” – zajęcia teatralne dla 20 uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka (10 uczniów z niepełnosprawnością), przygotowanie i trzykrotna prezentacja przedstawienia, 2 wyjazdy do teatrów, udział w przeglądzie teatralno-muzycznym (dotacja finansowana z Funduszu Małgorzaty Szejnert). **8 700 zł**

Stowarzyszenie Pomocy i Wspierania Rozwoju Niepełnosprawnych „Szansa”, Kębtó

Zajęcia teatralne dla 13 mieszkających w internacie wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, warsztaty z batiku i zajęcia plastyczne prowadzące do przygotowania tkanin, scenografii i kostiumów, przygotowanie i prezentacja przedstawienia, wyjazd do teatru (dotacja finansowana z Funduszu Małgorzaty Szejnert). **4 400 zł**

Stowarzyszenie „Radlińska Przystań”, Radlin

„Kim jestem” – zajęcia teatralne dla 10 niepełnosprawnych podopiecznych Stowarzyszenia i 5-7 ich rówieśników, przygotowanie i prezentacja przedstawienia, wsparcie dla rodziców w ramach Kawiarenki prowadzonej przez prawniczkę (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory). **8 400 zł**

Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Tacy Sami”, Głubczyce

Zajęcia teatralne dla 11 dzieci z niepełnosprawnością i 15 ich rówieśników (rodzeństwo i dzieci terapeutów), przygotowanie i prezentacja przedstawienia, wyjazd do teatru, wyjście na spektakl w Domu Kultury (dotacja finansowana z Funduszu Małgorzaty Szejnert). **9 000 zł**

Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Knurów

„Limitowani” – zajęcia teatralne dla 13 podopiecznych Stowarzyszenia i 4 gimnazjalistów, przygotowanie i prezentacja przedstawienia, 2 wyjazdy do teatru (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory). **7 800 zł**

Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym, Małopolska Jednostka Wojewódzka, Kraków

Zajęcia teatralne prowadzone w Wieliczce dla 5 podopiecznych Towarzystwa (wspomaganych przez 3 tłumaczy przewodników) i 6 dzieci z niepełnosprawnością z Gminy Wieliczka, przygotowanie i prezentacja przedstawienia (dotacja finansowana z Funduszu Małgorzaty Szejnert). **8 000 zł**

Wiejskie Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie i Ruchowo, Ruda Zajączkowska

Zajęcia teatralne dla 10 dzieci z niepełnosprawnością i 2 dzieci pełnosprawnych, przygotowanie i prezentacja 2 przedstawień, udział w przeglądzie twórczości osób niepełnosprawnych (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory). **9 000 zł**

Zamojskie Stowarzyszenie na rzecz Dzieci Autystycznych „Przebudzenie”, Zamość

Zajęcia teatralne dla 15 dzieci autystycznych i 15 ich rodzeństwa, prowadzone z udziałem ich rodziców, przygotowanie i prezentacja 2 przedstawień, wyjścia na spektakle do Zamojskiego Centrum Kultury (dotacja finansowana ze środków Fundacji Agory). **8 900 zł**

Fundusze powierzone**Fundusz Małgorzaty Szejnert**

Dotacje dla organizacji wykorzystujących techniki sztuk scenicznych w pracy z niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą – opisane w ścieżce Kolorowa Akademia.

Fundusz K

Dotacje dla organizacji prowadzących lokalne programy stypendialne – opisane w ścieżce Lokalne Programy Stypendialne.

Fundusz Rodziny Gavellów

Dotacje dla organizacji prowadzących lokalne programy stypendialne opisane w ścieżce Lokalne Programy Stypendialne.

Fundusz im. Beaty Pawlak

Bartosz Jastrzębski i Jędrzej Morawiecki – nagroda za książkę *Krasnojarsk Zero*

10 000 zł**Fundusz Karola Urygi-Nawarowskiego****Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa, Oddział w Elblągu**

Kompleksowa pomoc dla dzieci i młodzieży obciążonych Płodowym Zespołem Alkoholowym (FASD) i ich opiekunów z rodzin zastępczych i placówek, w których się wychowują z Elbląga oraz z powiatów elbląskiego, braniewskiego i nowodworskiego (diagnoza i terapia indywidualna, warsztaty dla rodziców i opiekunów, szkolenie terapeutów) – kontynuacja działań dotowanych w 2011 roku. **26 000 zł**

Zachodniopomorska Fundacja Pomocy Rodzinie „Tęcza Serc”, Szczecin

Upowszechnienie wiedzy o Płodowym Zespole Alkoholowym (szkolenie pedagogów szkolnych, biuletyn informacyjny, warsztaty na konferencji ogólnopolskiej) oraz pomoc dzieciom obciążonym tym syndromem (konsultacje, diagnoza i terapia indywidualna) – kontynuacja działań dotowanych w 2011 roku. **26 000 zł**

Fundusz im. Iwony Winiarskiej-Feleszko

Stypendia w wysokości 500 zł miesięcznie na okres styczeń-czerwiec dla 3 studentek pierwszego roku studiów, którym przyznano stypendia w 2011 roku. **9 000 zł**

Stypendia w wysokości 500 zł miesięcznie dla 5 studentek i studentów pierwszego roku studiów (w 2012 roku przekazano stypendia na okres wrzesień-grudzień). **10 000 zł**

Stypendia otrzymali:

Miłosz Bogi – student Reżyserii Dźwięku na Uniwersytecie Muzycznym im. Fryderyka Chopina

Piotr Budziński – student Europeistyki na Uniwersytecie Warszawskim

Maciej Gawłowski – student Geodezji i Kartografii na Politechnice Warszawskiej

Estera Przestrzelska – studentka Geodezji i Kartografii na Politechnice Warszawskiej

Agata Sarzyńska – studentka kierunku Samorząd Terytorialny i Polityka Regionalna na Uniwersytecie Warszawskim

Fundusz „Rozwiń Skrzydła” im. J. i J. Putka

Stypendia w wysokości 630 zł miesięcznie na okres styczeń-czerwiec dla 15 studentek i studentów pierwszego roku studiów, którym przyznano stypendia w 2011 roku. **56 700 zł**

Stypendia dla 30 maturzystek i maturzystów na pokrycie kosztów rekrutacji na studia w wysokości od 140 do 780 zł. **8 135 zł**

Stypendia w wysokości 630 zł miesięcznie dla 15 studentek i studentów pierwszego roku studiów (w 2012 roku przekazano stypendia na okres wrzesień-grudzień). **37 170 zł**

Stypendia otrzymali:

Ewelina Bukowska – studentka Budownictwa na Politechnice Gdańskiej

Marta Fiedler – studentka Socjologii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza

Sylwester Filip – student Inżynierii Materiałowej na Politechnice Rzeszowskiej

Władysław Gałat – student Transportu na Politechnice Świętokrzyskiej

Kamil Jadeszko – student Informatyki na Politechnice Białostockiej

Sandra Jasionowska – studentka Fizyki technicznej na Politechnice Gdańskiej

Jolanta Jaśkiewicz – studentka Położnictwa na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego

Monika Kowalik – studentka Architektury i Urbanistyki na Politechnice Wrocławskiej

Ewelina Lubach – studentka Geodezji i Kartografii na Akademii Górniczo-Hutniczej

Kamil Maczuga – student Biofizyki na Uniwersytecie Jagiellońskim

Małgorzata Partyka – studentka Chemii na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej

Ewelina Podlewska – studentka kierunku Ekologiczne Źródła Energii na Akademii Górniczo-Hutniczej

Karol Stępień – student Elektroniki na Politechnice Wrocławskiej

Natalia Stępień – studentka kierunku lekarskiego na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym

Marek Wośko – student Teleinformatyki na Politechnice Wrocławskiej

Stypendia w wysokości od 350 do 410 zł miesięcznie dla 14 studentek i studentów drugiego roku studiów (w 2012 roku przekazano stypendia na okres wrzesień-grudzień). **21 040 zł**

Stypendia otrzymali:

Konrad Czarniewski – student Budownictwa na Politechnice Warszawskiej

Katarzyna Fleśman – studentka Ekonomii na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu

Mateusz Głabiński – student kierunku Oceanotechnika Specjalności Okrętowe na Politechnice Gdańskiej

Paulina Habutyk – studentka Administracji na Uniwersytecie Gdańskim

Aneta Jankowska – studentka Budownictwa na Politechnice Gdańskiej

Agnieszka Lewińska – studentka Analizy Medycznej na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika

Paulina Malczyk – studentka Europeistyki na Uniwersytecie Warszawskim

Natalia Murawska – studentka Finansów i Rachunkowości na Politechnice Koszalińskiej

Tomasz Nierychły – student Informatyki i Ekonometrii na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu

Anna Ozimek – studentka kierunku lekarsko-dentystycznego na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie

Tomasz Paczos – student Elektroniki, Informatyki i Telekomunikacji na Politechnice Warszawskiej

Patrycja Pudętko-Skóra – studentka Pedagogiki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II

Olga Sokołowska – studentka Ekonomii na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego

Natalia Wojtków – studentka kierunku lekarsko-dentystycznego na Uniwersytecie Jagiellońskim

Debaty Fundacji Batorego

Debaty Fundacji Batorego są próbą stworzenia niezależnej przestrzeni spotkań i dyskusji przedstawicieli świata polityki, ekspertów oraz dziennikarzy. Od wielu lat organizujemy konferencje i dyskusje poświęcone przemianom zachodzącym w naszym kraju, w Europie i na świecie, polityce zagranicznej Polski i Unii Europejskiej oraz stosunkom międzynarodowym. Inicjujemy debaty publiczne na tematy istotne dla przyszłości naszego państwa i regionu.

W 2012 roku w naszych debatach ważne miejsce zajęły podstawowe wyzwania w polskiej polityce wewnętrznej i życiu publicznym, w tym protesty i wystąpienia młodego pokolenia, problemy nepotyzmu, korupcji, swobód obywatelskich i dostępu do informacji publicznej, wreszcie miejsce Kościoła katolickiego w nowoczesnym świecie. Zajmowaliśmy się też sprawami międzynarodowymi w kontekście kryzysu w strefie euro i zmian zachodzących w Unii Europejskiej.

Omówienia oraz pełne zapisy audio wszystkich spotkań zamieszczone są na stronie internetowej Fundacji.

Aktualne problemy polityczne i społeczne

Protest i pokolenie

26 marca 2012

Konferencja poświęcona protestom młodego pokolenia wychodzącego na ulice w Polsce i w innych krajach Europy i świata, ideom i wartościom, jakim kierują się młodzi „oburzeni”, ich stosunkowi do świata i polityki oraz podobieństwom i różnicom między ruchami młodych A.D. 2011-2012 a rewoltą młodych w latach 1968 i 1989. Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Sesja I: Kim oni są? Jakie jest młode pokolenie wychodzące dziś na ulice w Polsce i w innych krajach?

Wystąpienia: dr hab. Krzysztof Koseła (Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego), dr Mikołaj Rakusa-Suszczewski (Zespół Analiz Ruchów Społecznych), dr hab. Tomasz Szlendak (Instytut Socjologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika), dr Alek Tarkowski (Creative Commons Polska).

Sesja II: Ruch 2011-2012 a pokolenia młodych 1968 i 1989. Punkty wspólne i odmierności

Wystąpienia: Edwin Bendyk („Polityka”), Rafał Kalukin („Newsweek Polska”), dr Michał Łuczewski (Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego), prof. Andrzej Mencwel (Instytut Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego), dr Karolina Wigura („Kultura Liberalna”).

Ruchy miejskie: protest czy troska o dobro wspólne?

24 maja 2012

Debata o ruchach miejskich: o tym, czy są buntem wobec działań władz, próbą uspołecznienia miasta, czy też przejawem walki o partykularne interesy mieszkańców.

Wystąpienia: Agata Diduszko-Zyglewska (Inicjatywa Warszawa 2020), Joanna Erbel („Krytyka Polityczna”), Marcin Świącicki (poseł na Sejm RP, były prezydent Warszawy). Prowadzenie: Wojciech Przybylski (redaktor naczelny „Res Publici Nowej”).

Debatę towarzyszyła publikacja w wersji elektronicznej *Demokratyzacja miasta* z tekstami Agaty Diduszko-Zyglewskiej, Joanny Erbel, Łukasza Jurczyszyna, Barbary Lewenstein i Wojciecha Przybylskiego.

Zawłaszczanie państwa: klientyzm, korupcja, nepotyzm

17 września 2012

Konferencja poświęcona prywatyzacji sfery publicznej w Polsce i zawłaszczaniu państwa przez polityków, oraz sposobom przeciwdziałania tym zjawiskom. Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Sesja I. Nasze i wasze patologie: refleksje o problemie klientyzmu, korupcji, nepotyzmu w różnych okresach i pod rządami różnych partii, a także o sytuacji w innych państwach

Uczestnicy: Marek Borowski (senator RP), Ludwik Dorn (poseł na Sejm RP), dr hab. Radosław Markowski (Instytut Nauk Politycznych Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej), prof. Edmund Wnuk-Lipiński (rektor Collegium Civitas).

Sesja II. Obecne zagrożenia: specyfika aktualnych problemów i sposoby przeciwdziałania

Uczestnicy: prof. Antoni Kamiński (Instytut Studiów Politycznych PAN), Grażyna Kopińska (program Przeciw Korupcji Fundacji Batorego), dr Grzegorz Makowski (Instytut Spraw Publicznych), Paweł Soloch (Instytut Sobieskiego), dr Marcin Walecki (Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka – ODIHR)

Kościół wobec świata

10 października

Dyskusja o relacjach Kościoła katolickiego – świat zewnętrzny w ostatnich dwustu latach oraz o zmianach, jakie przyniósł Sobór Watykański II oraz pontyfikaty Jana Pawła II i Benedykta XVI.

Uczestnicy: dr Dominika Kozłowska (redaktor naczelna miesięcznika „Znak”), prof. Marcin Król (Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, przewodniczący Rady Fundacji Batorego) i ks. prof. Andrzej Szostek MIC (Instytut Filozofii Teoretycznej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II).

Debata zorganizowana w stulecie urodzin redaktora Jerzego Turowicza.

Wolność versus skuteczność. Władza i swoboda informacji 29 października

Dyskusja poświęcona napięciom między funkcjonowaniem państwa, jego sprawnością i efektywnością a zakresem wolności obywatelskich i dostępem obywateli do informacji.

Uczestnicy: dr Adam Bodnar (Helsińska Fundacja Paw Człowieka), Jacek Cichocki (minister spraw wewnętrznych RP), Jacek Czaja (Naczelny Sąd Administracyjny, b. wiceminister sprawiedliwości), Ludwik Dorn (poseł na Sejm RP, b. minister spraw wewnętrznych i administracji RP), Ryszard Kalisz (poseł na Sejm RP, b. minister spraw wewnętrznych i administracji RP), Katarzyna Szymielewicz (Fundacja Panoptikon). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Kościół wobec polskich problemów 28 listopada

Debata poświęcona miejscu Kościoła katolickiego w Polsce po 1989 roku, jego relacjom z państwem oraz sposobom odpowiadania na wyzwania współczesności.

Wprowadzenie: Maciej Zięba OP (dominikanin, teolog, filozof), Jacek Żakowski („Polityka”). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Stosunki międzynarodowe i problemy Europy

Wobec Europy i kryzysu 10 stycznia 2012

Debata poświęcona możliwym scenariuszom rozwoju sytuacji w Unii Europejskiej zagrożonej rozpadem strefy euro i innymi procesami dezintegracyjnymi oraz odpowiedziom Polski na te wyzwania.

Uczestnicy: dr Marek A. Cichocki („Teologia Polityczna”), Konstanty Gebert (dyrektor Warszawskiego Biura Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych), Radosław Sikorski (minister spraw zagranicznych RP), Paweł Świeboda (prezes Fundacji demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej), dr Karolina Wigura („Kultura Liberalna”). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Debata zorganizowana we współpracy z Fundacją demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej i Warszawskim Biurem Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych (ECFR).

Inne debaty

Jak dziś pisać o Inności. Debata z okazji IX edycji Nagrody im. Beaty Pawlak 12 października

Rozmowa w gronie twórców o sposobach pisania o odmiennych kulturach, religiach i obyczajach w dobie narastających konfliktów i napięć; o tym, jak uniknąć podsycania nieufności czy wrogości, a także paternalizmu czy pomijania spraw niewygodnych lub kontrowersyjnych.

Uczestnicy: Wojciech Jagielski (reporter, korespondent Polskiej Agencji Prasowej), Bartosz Jastrzębski (filozof i etyk, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego), Jędrzej Morawiecki (reporter i socjolog, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wro-

Debaty Fundacji Batorego

ctawskiego), Paweł Smoleński (reporter i pisarz, „Gazeta Wyborcza”), Olga Stanisławska (reportażystka i publicystka). Prowadzenie: Konstanty Gebert (publicysta, Warszawskie Biuro ECFR).

Program w całości finansowany był ze środków Fundacji Batorego.

Razem koszty programu

162 314,01 zł

Masz Głos, Masz Wybór

Celem programu jest zwiększenie zainteresowania obywateli sprawami ich lokalnych społeczności i zachęcenie do uczestnictwa w życiu publicznym, w tym do świadomego i odpowiedzialnego udziału w wyborach powszechnych. Organizujemy ogólnopolskie akcje i kampanie społeczne. Współpracujemy z lokalnymi organizacjami, pomagając im w prowadzeniu działań służących animowaniu partycypacji obywatelskiej, budowaniu dialogu mieszkańców z ich przedstawicielami w samorządzie lokalnym i integracji lokalnych wspólnot wokół rozwiązywania problemów gminy. Prowadzimy działania na rzecz zwiększenia frekwencji wyborczej i poprawy jakości wyborów oraz zapewnienia rzetelnej i bezstronnej informacji o wyborach i kandydatach w telewizji publicznej.

Akcja *Masz Głos, Masz Wybór*

Od 2006 roku prowadzimy akcję, której celem jest inicjowanie współpracy mieszkańców i władz samorządowych przy rozwiązywaniu lokalnych problemów oraz zaszczepienie poczucia współodpowiedzialności – zarówno u władz, jak i u mieszkańców – za decyzje podejmowane w dniu wyborów. Do udziału w akcji zapraszamy organizacje pozarządowe, grupy nieformalne oraz biblioteki, szkoły i inne instytucje z całej Polski, które zarejestrują się na stronie www.maszglos.pl i zadeklarują gotowość realizacji określonych działań mobilizujących obywateli do udziału w życiu publicznym. Uczestnikom oferujemy wsparcie merytoryczne (m.in. cykl spotkań szkoleniowych, doradztwo i porady ekspertów, materiały instruktażowe i promocyjne, forum wymiany informacji i doświadczeń na stronie internetowej).

W 2012 roku akcja była prowadzona w partnerstwie z Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Pracownią Zrównoważonego Rozwoju, Stowarzyszeniem Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich oraz Stowarzyszeniem Szkoła Liderów. Uczestnikom zaproponowaliśmy realizację jednego z sześciu scenariuszy działań, które służyć mają wspólnemu decydowaniu mieszkańców i władz o takich sprawach jak: zagospodarowanie wybranej przestrzeni publicznej, wydatkowanie funduszu sołeckiego i kirkowego, wprowadzenie systemu powiadamiania właściwych służb o problemach w gminie oraz organizacja przepływu informacji między mieszkańcami a władzami samorządowymi.

Do akcji przystąpiło tym razem 170 uczestników: organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, lokalne media, domy kultury, biblioteki i inne instytucje działające na terenie 150 gmin. 18 uczestników, którzy najskuteczniej włączyli do współpracy władze i mieszkańców, zostało nominowanych do nagrody ***Super Samorząd 2012***, nad którą honorowy patronat objął Prezydent RP.

W minionym roku uczestnicy akcji skorzystać mogli z różnych form wsparcia: wziąć udział w trzydniowych warsztatach przygotowujących do prowadzenia działań w lokalnej społeczności (120 osób); dwudniowym

spotkaniu podsumowującym efekty podjętych działań i przygotowującym koncepcje dalszych przedsięwzięć (80 osób); czterodniowej Szkole Moderatorów przygotowującej uczestników do prowadzenia spotkań na swoim terenie (20 osób); jednodniowym seminarium dla wójtów, burmistrzów i prezydentów, którzy wyróżnili się współpracą z uczestnikami akcji (60 osób). Mogli również ubiegać się o mikrogranty w wysokości 500 złotych na prowadzone w ramach akcji działania (w sumie otrzymało je 71 uczestników).

Uczestnikom akcji pomagaliśmy też w nawiązywaniu kontaktów z władzami lokalnymi i mediami oraz w promocji działań (plakaty, materiały i informacyjne). Doradzaliśmy w kwestiach dotyczących kompetencji samorządu i regulacji prawnych (m.in. publikując i rozpowszechniając Kartę Praw Mieszkańca). Nasi partnerzy podpowiadali uczestnikom jak prowadzić działania, angażować mieszkańców i zachęcać do współpracy samorządowców.

Seminaria *Obywatele i wybory*

Prowadziliśmy również działania rzecznicze zmierzające do wprowadzenia w prawie wyborczym dalszych zmian ułatwiających obywatelom udział w wyborach i umożliwiających im podjęcie świadomej decyzji wyborczej.

Kontynuowaliśmy rozpoczęty w grudniu 2011 cykl seminariów *Obywatele i wybory*, który miał pomóc w wypracowaniu propozycji zmian służących świadomemu i licznemu udziałowi obywateli w wyborach. W 6 spotkaniach wzięło udział 51 ekspertów (socjologowie, politolodzy, prawnicy), przedstawiciele zainteresowanych tematem instytucji (m.in. Państwowa Komisja Wyborcza, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji) oraz działacze organizacji pozarządowych zajmujących się aktywizacją i edukacją obywatelską. Tematy dyskusji dotyczyły edukacji wyborczej młodzieży i dorosłych, potrzeby zapewnienia obywatelom realnego prawa wyboru, podniesienia jakości oferty prezentowanej przez kandydatów i partie polityczne, zachęcenia obywateli nie tylko do głosowania, ale też do kandydowania. Na potrzeby projektu Centrum Badania Opinii Społecznej przeprowadziło badanie ilościowe nt. przyczyn absencji wyborczej. Wyniki prac ekspertów i wnioski z seminariów zostaną zebrane w raporcie i staną się podstawą dalszych działań rzeczniczych.

W roku 2012 program finansowany był z dotacji Instytutu Społeczeństwa Otwartego (429 771,11 zł), Fundacji Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej (382 626,18 zł) oraz ze środków własnych Fundacji Batorego.

Dotacje	515 400,00 zł
Koszty działań operacyjnych	430 206,94 zł
Razem koszty programu	945 606,94 zł

Dotacje

Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Warszawa

Szkolenia i inne formy wsparcia dla uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór, zaangażowanych w przygotowanie lokalnych wersji internetowej platformy naprawmyto.pl służącej mieszkańcom do zgłaszania problemów i kontaktowania się z władzami (działanie „Naprawmy to”).

55 000 zł

Pracownia Zrównoważonego Rozwoju, Toruń

Szkolenia i inne formy wsparcia dla uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór zaangażowanych w działania na rzecz zagospodarowanie wybranej przestrzeni publicznej (działanie „Wspólna przestrzeń”).

61 300 zł

Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, Warszawa

Szkolenia i inne formy wsparcia dla uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór zaangażowanych w działania na rzecz włączenia mieszkańców w decydowanie o wykorzystaniu funduszy sołeckiego i korkowego (działania „Fundusz korkowy” i „Fundusz sołecki”).

110 000 zł

Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Warszawa

Szkolenia i inne formy wsparcia dla uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór zaangażowanych w działania na rzecz poprawy przepływu informacji między radnymi a mieszkańcami (działania „Dostępni radni” oraz „Dostępne sesje Rady”); organizacja Klubu Samorządowca i Szkoły Moderatorów.

170 000 zł

Działania służące podnoszeniu umiejętności liderek samorządowców i działaczy organizacji pozarządowych oraz zwiększaniu udziału kobiet w życiu publicznym.

150 000 zł

Przeciw Korupcji

Celem programu jest przeciwdziałanie korupcji i zwiększanie przejrzystości w życiu publicznym. Monitorujemy poczynania władz i partii politycznych pod kątem przestrzegania przepisów antykorupcyjnych oraz standardów przejrzystości. Oceniamy realizację obietnic dotyczących przeciwdziałania korupcji składanych przez partie w trakcie kampanii wyborczych oraz realizację rządowych strategii antykorupcyjnych. Badamy przejrzystość finansowania kampanii wyborczych. Obserwujemy proces stanowienia prawa i proponujemy rozwiązania legislacyjne, które zapewniają przejrzystość procesów decyzyjnych oraz stanowią zabezpieczenie przed praktykami korupcyjnymi. Udzielamy wsparcia prawnego osobom, które ujawniając nieprawidłowości w miejscu pracy lub środowisku zawodowym, spotykają się z szykanami ze strony pracodawców.

Monitoring obietnic wyborczych

Projekt prowadzony jest od 2001 roku przez Antykorupcyjną Koalicję Organizacji Pozarządowych (AKOP), w skład której obok Fundacji Batorego wchodzi: Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Fundacja Komunikacji Społecznej, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich i Stowarzyszenie Normalne Państwo. Przed każdymi wyborami parlamentarnymi Koalicja zbiera od komitetów wyborczych deklaracje dotyczące przeciwdziałania korupcji, a następnie sprawdza, czy zasiadające w parlamencie partie polityczne wypełniają złożone obietnice i czy członkowie partii przestrzegają standardów przejrzystości. Wyniki monitoringu są prezentowane na dorocznych konferencjach oceniających realizację obietnic wyborczych w danym roku, a na zakończenie kadencji Sejmu publikowany jest raport podsumowujący dokonania reprezentowanych w parlamencie partii politycznych. Po wyborach parlamentarnych 2011 roku Koalicja postanowiła monitorować tylko działania partii rządzących i tylko w wybranych aspektach życia społecznego zgodnych z obszarami działania członków AKOP (edukacja, służby specjalne, korupcja wyborcza, ochrona sygnalistów, nabór do rad nadzorczych spółek skarbu państwa).

9 października na konferencji podsumowującej pierwszy rok działania nowego rządu, dokonaliśmy oceny stanu realizacji propozycji poprawy jakości i przejrzystości rządzenia, złożonych przez komitety wyborcze PO i PSL podczas kampanii 2011 roku. Ocena, przedstawiona przez Krzysztofa Burnetkę w oparciu o materiały przygotowane przez członków AKOP, wypadła negatywnie. Zdaniem Koalicji, rząd nie przeprowadził żadnych działań zwiększających przejrzystość życia publicznego: nie przystąpił do inicjatywy Partnerstwa Otwartych Rządów, nie przyjął Programu Przeciwdziałania Korupcji. Do podsumowania odniósł się przedstawiciel rządu Stanisław Rakoczy, wiceminister spraw wewnętrznych. Konferencję poprzedziło seminarium w gronie działaczy organizacji pozarządowych, dziennikarzy śledczych i polityków, na którym zastanawiano się, dlaczego ujawnianie informacji o korupcji i informowanie o tym społeczeństwa nie przynosi oczekiwanych efektów. Oba spotkania moderował Andrzej Godlewski, szef publicystyki TVP1.

Koalicja przedstawia także opinie w ważnych sprawach dotyczących przeciwdziałania korupcji i przejrzystości życia publicznego. W 2012 roku wyraziła zaniepokojenie faktem przekazania przez Premiera uprawnień nadzoru nad Centralnym Biurem Antykorupcyjnym Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Za niedopuszczalne uznała sytuację, w której służba prowadząca śledztwo w sprawie o korupcję przy realizacji zamówień publicznych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, jest nadzorowana przez szefa kontrolowanego przez nią resortu.

Koalicja zwróciła się też do Ministra Spraw Wewnętrznych o udostępnienie informacji o nowych zadaniach Tarczy Antykorupcyjnej, które Kolegium ds. Służb Specjalnych przyjęło na posiedzeniu w grudniu 2011 roku, nie obejmując ich klauzulą tajności. W odpowiedzi dyrektor Biura Kolegium przekazał Koalicji stosowne dokumenty, które ta upubliczniła na swoich stronach internetowych.

Członkowie Koalicji uczestniczyli też w spotkaniu konsultacyjnym nt. projektu Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2012-2016, zorganizowanym przez wiceministra spraw wewnętrznych Michała Deskura. Podczas spotkania zaproponowali dodatkowe, bardziej precyzyjne wskaźniki realizacji celów Programu.

Koalicja wzięła udział w zainicjowanej przez Centralne Biuro Antykorupcyjne kampanii medialnej pokazującej, że korupcja pozostaje wciąż problemem społecznym. W ramach kampanii przez 3 miesiące w stacjach telewizji publicznej wyświetlano dwa spoty przygotowane przez CBA i Służbę Celną oraz zaktualizowany spot AKOP wyprodukowany na potrzeby antykorupcyjnej kampanii edukacyjnej 2001 roku pod hasłem: *Korupcja? Nie muszę dawać nie muszę brać w tym udziału.*

Koalicja na rzecz Otwartego Rządu

W lutym Antykorupcyjna Koalicja Organizacji Pozarządowych zwróciła się z apelem do premiera Donalda Tuska o przystąpienie Polski do Partnerstwa na Rzecz Otwartych Rządów – międzynarodowej inicjatywy na rzecz poprawy jakości rządzenia, powołanej do życia we wrześniu 2011 przez rządy ośmiu krajów (w tym Brazylii, USA i Wielkiej Brytanii). Inicjatywa ta otwarta jest dla wszystkich krajów, które zobowiążą się do przestrzegania i promowania zasad przejrzystości, otwartości i odpowiedzialności w rządzeniu oraz zadeklarują prowadzenie konkretnych działań na rzecz zwiększenia udziału społeczeństwa we współtworzeniu, monitorowaniu i ocenianiu działalności rządu. W roku 2012 należało do niej 58 państw. Polska jest jednym z 2 nowych krajów Unii, które nie przystąpiły do tej inicjatywy.

W maju, wraz z grupą organizacji prowadzących działania na rzecz przejrzystości, dostępności, otwartości i rozliczalności rządzących, zawiązaliśmy Koalicję na rzecz przystąpienia Polski do Partnerstwa Otwartych Rządów. Akces do Koalicji zgłosili: Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacja e-Państwo, Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju, Fundacja Komunikacji Społecznej, Fundacja im. Stefana Batorego, Fundacja Panoptykon, Fundacja Projekt: Polska, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, Stowarzyszenie Normalne Państwo, Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Stowarzyszenie 61/MamPrawoWiedziec.pl. Koalicja informuje o swoich działaniach na stronie www.akop.pl, facebooku oraz na portalu TAK.dla.ONGP.

Działania na rzecz wprowadzenia strategii antykorupcyjnej

Kierowani przeświadczeniem, że warunkiem przejrzystego, dobrego rządzenia państwem jest przygotowanie i wdrożenie przez rząd długookresowej strategii antykorupcyjnej, prowadzimy działania, które z jednej strony skupiają się na monitorowaniu i ocenie dotychczasowych poczynąń rządu w zakresie walki

z korupcją, a z drugiej na poszukiwaniu, formułowaniu i promowaniu propozycji koniecznych rozwiązań antykorupcyjnych.

W latach 2009-2011 przeprowadziliśmy ocenę skuteczności antykorupcyjnych działań trzech kolejnych rządów sprawujących władzę od 2001 do 2011 roku. Raport z badań *Polityka antykorupcyjna*, zaprezentowany został na konferencji 2 grudnia 2011 i przekazany instytucjom odpowiadającym za walkę z korupcją. W 2010 roku przygotowaliśmy opracowanie *Jak walczyć z korupcją?*, przedstawiające krok po kroku zasady tworzenia i prawidłowego wdrażania narodowej strategii antykorupcyjnej. Niektóre z proponowanych przez nas rozwiązań, m.in. wprowadzenie zewnętrznej oceny stanu realizacji celów i zadań strategii antykorupcyjnej uwzględnione zostały w przygotowanym w 2011 roku przez MSWiA projekcie Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2011-2016.

W 2012 roku kontynuowaliśmy działania mające na celu przekonanie władz do konieczności przygotowania i wprowadzenia narodowej strategii antykorupcyjnej. Swoje pomysły na skuteczne przeciwdziałanie korupcji przedstawiliśmy 13 września podczas posiedzenia Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych poświęconego dyskusji o strategii zapobiegania korupcji. Uczestniczący w spotkaniu Minister Spraw Wewnętrznych obiecał rychły powrót do prac nad Rządowym Programem Przeciwdziałania Korupcji.

W październiku potrzebę przygotowania i wdrożenia strategii przedstawialiśmy na seminarium Instytutu Spraw Publicznych i Fundacji im. Friedricha Eberta *Jaka polityka antykorupcyjna?* W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji naukowych, politycy oraz urzędnicy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Przejrzystość w procesie stanowienia prawa

Od kilku lat prowadzimy działania mające na celu wprowadzenie rozwiązań prawnych zapewniających większą przejrzystość procesu stanowienia prawa. W działaniach tych wykorzystujemy wiedzę zdobytą podczas prowadzonych przez nas monitoringów, obserwacji funkcjonowania ustawy lobbingowej i procesu stanowienia prawa.

Działania na rzecz wprowadzenia w życie wniosków i rekomendacji wypracowanych w poprzednich latach prowadzimy m.in. w ramach zainicjowanego przez nas w 2009 roku Obywatelskiego Forum Legislacji, grupującego osoby uczestniczące w procesie legislacyjnym bądź go monitorujące. W pracach Forum udział biorą: przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowisk akademickich i naukowych, kancelarii prawnych oraz profesjonalni lobbyści. W 2011 roku Obywatelskie Forum Legislacji, wsparte przez ekspertów prawa konstytucyjnego, zainicjowało dyskusję na temat zasadności stworzenia nowych ram prawnych, które uporządkują proces tworzenia prawa, wzmacniając rolę konsultacji społecznych w tym procesie i wprowadzając rozwiązania zwiększające jego przejrzystość.

W 2012 roku Forum prowadziło szereg działań zmierzających do otwarcia się decydentów na konieczność zmian w procesie legislacyjnym. Członkowie Forum uczestniczyli w czterech seminariach roboczych oraz spotkaniach eksperckich w ramach działającego przy Prezydencie RP Forum Debaty Publicznej. Spotkania poświęcone były takim kwestiom jak: miejsce lobbingu i rzecznictwa w procesie stanowienia prawa, system źródeł prawa, oraz ocena skutków regulacji (OSR) jako narzędzie naprawy systemu stanowienia prawa. Z inicjatywy OFL doszło też do kilku spotkań na temat rządowych planów dotyczących zmian w sposobie konsultowania projektów aktów prawnych z przedstawicielami rządu (m.in. z ministrem Adamem Jasserem z Kancelarii Premiera, szefem Rządowego Centrum Legislacji Maciejem Berkiem i wiceministrem gospodarki Mariuszem Haładym). W ramach konsultacji społecznych członkowie Forum przedstawili uwagi do

programu *Lepsze Regulacje na lata 2012-2015*, przygotowanego przez Ministerstwo Gospodarki i wzięli udział w konferencji uzgodnieniowej, na której wypracowany został ostateczny kształt programu. W maju i czerwcu przedstawiciele Forum uczestniczyli w warsztatach *Komunikacja i konsultacje*, organizowanych przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji oraz Pracownię Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, w trakcie których wspólnie z przedstawicielami administracji publicznej wypracowany został *Kodeks Konsultacji* opisujący zasady prowadzenia konsultacji publicznych.

Szukając wsparcia dla postulatu przejrzystego uregulowania miejsca konsultacji publicznych w procesie tworzenia prawa, członkowie Forum spotkali się z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Parlamentarnym Zespołem ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz Zespołem ds. dialogu i współpracy Rady Działalności Pożytku Publicznego. Po spotkaniu Rzecznik Praw Obywatelskich prof. Irena Lipowicz wystosowała do premiera list wskazujący na potrzebę rozważenia ustawowego uregulowania procesu legislacyjnego w związku z powtarzającymi się nieprawidłowościami.

Na przetomie 2011-2012 członkowie OFL podjęli próbę zatrzymania zmian wprowadzonych do Regulaminu pracy Rady Ministrów uchwałą nr 214 z dnia 6 grudnia 2011. Zmiany te, zmniejszając wymagania merytoryczne wobec założeń do projektów ustaw, poważnie ograniczały rolę konsultacji publicznych w procesie stanowienia prawa. Wniosek OFL do premiera o wycofanie zmian zyskał poparcie 10 posłów, którzy złożyli interpelacje w tej sprawie.

Działania OFL przyniosły pewne rezultaty. Przyjęty w grudniu przez Komitet Stały Rady Ministrów Program *Lepsze Regulacje 2015* wprowadził: obligatoryjne konsultacje aktów prawnych na wszystkich etapach ich tworzenia, podniesienie wymagań merytorycznych co do sposobu przygotowywania Oceny Skutków Regulacji i określenie standardów poprawnej konsultacji. Organizatorzy debat w Kancelarii Prezydenta zapowiedzieli włączenie do przygotowywanej na luty 2013 „zielonej księgi” propozycji zmian służących naprawie procesu legislacyjnego: zmiany w konstytucji, w tym wpisanie zasady partycypacji obywateli w procesie podejmowania decyzji; zmiany w aktach prawnych dotyczących sposobu pracy rządu, sejm i senatu; w tym propozycji umieszczenia zapisów dotyczących konsultacji aktów prawnych w ustawie o Radzie Ministrów, a nie jak obecnie w regulaminie; zapisu o konieczności przygotowania i wdrożenia standardów dobrej legislacji. Również minister sprawiedliwości Jarosław Gowin na międzynarodowej konferencji zorganizowanej przez resort w listopadzie 2012 roku opowiedział się za ustawowym uregulowaniem procesu legislacyjnego.

Przeciwdziałanie korupcji w praktyce

Przyjęta przez Polskę w 2006 roku ONZ-owska Konwencja Przeciw Korupcji obliguje kraje, które ją ratyfikowały do położenia większego niż dotychczas nacisku na zapobieganie korupcji (art. 5 i 6). Doświadczenia innych krajów, np. Holandii, Australii czy Nowej Zelandii wskazują, że jednym z lepszych narzędzi prewencyjnych może być wprowadzenie w instytucjach publicznych systemów zabezpieczających przed występowaniem korupcji. Systemy takie, tworzone przy stałym współdziałaniu z pracownikami i z uwzględnieniem specyfiki konkretnej instytucji, są jednym z najskuteczniejszych sposobów zapobiegania korupcji. W Polsce, w kilkunastu instytucjach publicznych, wprowadzony został w ramach ISO 9001 System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK). Niektóre instytucje centralne wprowadzają własne systemy zabezpieczeń.

W latach 2011-2012 przeprowadziliśmy ewaluację systemów przeciwdziałania korupcji funkcjonujących w trzech instytucjach publicznych: Ministerstwie Gospodarki (2011), Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego (2012) i w Agencji Rezerw Materiałowych (2012). Ewaluację prowadził zespół programu we

współpracy z ekspertami zewnętrznymi: dr. Piotrem Korysiem (ekonomista) i dr. Cezarym Trutkowskim (socjolog). Naszym celem była ocena jakości i skuteczności przyjętych rozwiązań oraz przygotowanie – w oparciu o wyniki ewaluacji – poradnika o sposobie wprowadzania systemów zapobiegania korupcji w instytucjach administracji publicznej. Wyniki badań wskazują, że przyjęty w w/w instytucjach system antykorupcyjny ma trzy poważne mankamenty: daje zbyt dużą dowolność w sposobach jego wprowadzania, nie wymusza wdrażania skutecznych działań naprawczych, a sposób oceniania ryzyka korupcyjnego jest obciążony dużą dozą arbitralności. Raporty z badań upublicznione zostały na stronie internetowej Fundacji. W roku 2013 na podstawie wniosków i rekomendacji z przeprowadzonych badań przygotowany zostanie poradnik jak wprowadzać skuteczne zabezpieczenia antykorupcyjne w instytucjach publicznych.

Wsparcie i ochrona sygnalistów

Od 2009 roku prowadzimy działania na rzecz wzmocnienia ochrony prawnej sygnalistów, czyli osób, które – działając w dobrej wierze i w trosce o dobro publiczne – ujawniają nieprawidłowości lub zachowania nieetyczne w miejscu pracy lub środowisku zawodowym, narażając się na mobbing, utratę pracy czy marginalizację zawodową. Osoby te, w coraz większej grupie krajów, objęte są ustawową ochroną prawną, odrębną od ogólnych zasad prawa pracy. W Polsce, albo nie korzystają z żadnej ochrony (przy umowach cywilnoprawnych, terminowych umowach o pracę), albo mogą próbować dochodzić praw w oparciu o przepisy Kodeksu pracy, który nie uwzględniając specyfiki ich działań, nie daje im wystarczającej ochrony prawnej.

Po serii działań prowadzonych w latach poprzednich, polegających głównie na monitorowaniu sytuacji prawnej osób sygnalizujących nieprawidłowości oraz podejmowaniu działań zmierzających do wzmocnienia ich ochrony na gruncie obowiązującego w Polsce prawa, w latach 2011-2012 skupiliśmy się na analizie rozwiązań prawnych oraz praktyki ochrony sygnalistów w innych krajach Europy, w Stanach Zjednoczonych i Australii, a także na przygotowaniu – w oparciu o zebrane przykłady i doświadczenia – założeń do ustawowego uregulowania statusu sygnalisty w polskim prawie.

W ramach prac nad założeniami poddaliśmy analizie pięć ustaw poświęconych problematyce sygnalizowania nieprawidłowości w miejscu pracy, obowiązujących w Wielkiej Brytanii i Australii (Queensland) oraz w krajach regionu Europy Środkowej i Wschodniej (Słowenii, Węgier oraz Rumunii). Przyglądaliśmy się także rozwiązaniom amerykańskim (skarga *qui tam* oraz możliwość gratyfikacji finansowej dla sygnalistów). Na jesieni, w oparciu o analizę skuteczności prawnych uregulowań istniejących w innych krajach, doświadczeń z dotychczasowych działań i praktyki programu, a także wiedzy uzyskanej podczas podróży studyjnej do organizacji i instytucji zajmujących się problematyką ochrony sygnalistów w Stanach Zjednoczonych, przygotowaliśmy *Założenia do ustawy o ochronie osób sygnalizujących nieprawidłowości w środowisku zawodowym*. W dokumencie tym przedstawiamy koncepcję kompleksowego uregulowania różnych aspektów sygnalizowania nieprawidłowości, nie tylko ochrony prawnej, ale również zagadnień związanych z ujawnianiem tajemnic ustawowo chronionych, odpowiedzialnością za naruszenie dóbr osobistych, wdrażaniem wewnętrznych systemów sygnalizowania nieprawidłowości w ramach struktur organizacji itd.

Część prawno-porównawcza *Założeń* została skonsultowana w grudniu na seminarium eksperckim z udziałem przedstawicieli: Departamentu Służby Cywilnej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Głównego Inspektoratu Pracy, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Najwyższej Izby Kontroli, organizacji społecznych, biznesu, ekspertów z zakresu prawa pracy, a także związków zawodowych. Ostateczna wersja *Założeń*, uwzględniająca uwagi zgłoszone na

seminarium eksperckim została przedstawiona publicznie 17 grudnia. Do zawartych w nich też odnieśli się: Paweł Śmigielski (prawnik OPZZ) i Piotr Hans (audytor wewnętrzny, autor blogu *Whistleblowing – szczerść bez strachu*). *Założenia* zostały przesłane do przedstawicieli rządu i parlamentu oraz do regionalnych inspektoratów pracy odpowiedzialnych za monitorowanie stosowania prawa pracy.

W kwietniu Centrum Badania Opinii Publicznej przeprowadziło na nasze zlecenie badanie ilościowe na temat postrzegania sygnalistów w Polsce: *Bohaterowie czy donosiciele?* Badanie przeprowadzone było na próbie 1018 osób. Naszym celem było sprawdzenie, na jakie bariery prawne, społeczne i kulturowe, napotykają osoby ujawniające w dobrej wierze nieprawidłowości zagrażające interesowi społecznemu: jaki jest do nich stosunek współpracowników i pracodawców, co Polacy sądzą o takich działaniach i jak oceniają skuteczności ich obrony na gruncie obowiązującego prawa. Wyniki wskazały na trzy podstawowe bariery: niechęć do angażowania się, obawę przed posądzeniem o donosicielstwo oraz lęk przed negatywnymi konsekwencjami zawodowymi. Potwierdziły się nasze intuicje, że większość Polaków (77% badanych) obawia się negatywnej reakcji ze strony pracodawcy (56% spodziewa się wręcz zwolnienia), uważając jednocześnie obowiązujące prawo za całkowicie nieskuteczne dla ochrony sygnalisty. Wyniki badania zostały zaprezentowane na śniadaniu prasowym i opisane w obszernym artykule w „Gazecie Wyborczej”. Wraz z prowadzonymi w poprzednich latach analizami (badanie sędziów orzekających w sądach pracy, pomoc prawna obserwacja spraw sygnalistów), posłużyły do przygotowania argumentów na rzecz przygotowania zmian prawnych.

Problemy związane z brakiem ochrony prawnej sygnalistów w Polsce prezentowaliśmy w zeszłym roku m.in. na konferencji Instytutu Spraw Publicznych *Whistleblowing. Jak chronić osoby demaskujące nadużycia?*, seminarium dla członków Towarzystwa Naukowego Prakseologii, Centrum Etyki Biznesu, Instytutu Filozofii i Socjologii PAN oraz Akademii Leona Koźmińskiego, a także na konferencji prasowej firmy Ernst&Young z okazji publikacji XII Światowego badania nadużyć gospodarczych. Konsultowaliśmy też, przygotowywany przez Polskie Koleje Państwowe, projekt wdrożenia wewnętrznej procedury sygnalizacyjnej oraz założenia kampanii informacyjnej promującej procedury sygnalizowania wśród pracodawców.

W minionym roku w ramach pomocy prawnej dla sygnalistów zajęliśmy się trzema sprawami: obserwowaliśmy postępowania sądowe i przygotowaliśmy stanowiska *amicus curie*, w jednej ze spraw w ramach współpracy *pro bono* z kancelarią adwokacką uzyskaliśmy opinię prawną, w innej ustanowiliśmy profesjonalnego pełnomocnika.

Nasze działania spotkały się z dużym zainteresowaniem mediów. Potrzeba uregulowania statusu sygnalisty przebiła się też do świadomości decydentów: w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2012-2016 wprowadzono zadanie „wypracowania i wdrożenia rozwiązań prawnych w zakresie ochrony tzw. *whistleblowerów*”.

Finansowanie kampanii wyborczych i partii politycznych

We współpracy z Instytutem Rozwoju Inicjatyw Społecznych Viitorul z Mołdawii, Stowarzyszeniem Młodych Prawników z Gruzji, Forum Społeczeństwa Otwartego z Mongolii oraz Transparency International z Armenii, Czech i Estonii przeprowadziliśmy analizę systemów finansowania partii politycznych i kampanii wyborczych w siedmiu krajach Unii Europejskiej i Partnerstwa Wschodniego. W ramach projektu powstała strona www.politicalfinance.org prezentująca w ujęciu porównawczym, podstawowe elementy

systemu finansowania polityki w poszczególnych krajach. Na stronie znaleźć można raporty analizujące krajowe ustawodawstwo oraz rekomendacje zmian legislacyjnych służących zwiększeniu przejrzystości przyjętych rozwiązań. Strona dostępna jest w angielskiej i rosyjskiej wersji językowej. Projekt został przeprowadzony dzięki dotacji programu OSI East East Beyond Borders.

Inne działania

W pierwszej połowie 2012 roku uczestniczyliśmy w projekcie zarządzanym przez węgierskie Stowarzyszenie K-Monitor, który polegał na analizie porównawczej systemów zamówień publicznych w krajach wszechradzkich. Eksperti z Czech, Polski, Słowacji i Węgier przygotowali raporty opisujące sytuację prawną i praktykę stosowania regulacji zamówień publicznych w swoich krajach. Raport polski przygotował Bartosz Majerski, prawnik specjalizujący się w prawie zamówień publicznych. Podczas warsztatu z udziałem autorów raportów krajowych przygotowano zostały rekomendacje dotyczące dobrych praktyk i koniecznych zmian w systemach zamówień publicznych w całym regionie. Raport końcowy dostępny jest na stronie: [//k-monitor.hu/egyeb/transparency-and-accountability-in-public-procurement-a-the-case-of-v4-countries](http://k-monitor.hu/egyeb/transparency-and-accountability-in-public-procurement-a-the-case-of-v4-countries) Projekt był dofinansowany przez Fundusz Wszechradzki.

W 2012 roku program był finansowany z dotacji Instytutu Społeczeństwa Otwartego 189 767,18 zł (w tym 36 083,71 zł z programu Wschód-Wschód Ponad Granicami), dotacji Stowarzyszenia K-Monitor (4 061,70) oraz ze środków własnych Fundacji Batorego.

Razem koszty programu

600 753,66 zł

Otwarta Europa

Celem programu jest kształtowanie przyjaznej polityki Polski i Unii Europejskiej wobec sąsiadów na Wschodzie oraz wspieranie procesów demokratycznych i dążeń proeuropejskich w tych krajach. W roku 2012 koncentrowaliśmy się na promocji inicjatywy Partnerstwa Wschodniego, zagrożonej poważnymi problemami wewnętrznymi Unii z jednej, i umacnianiem się tendencji autorytarnych na Ukrainie i Białorusi z drugiej strony. Szczególną uwagę poświęciliśmy kwestii przyspieszenia liberalizacji systemu wizowego Unii wobec krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji.

Przyjazna granica

W projekcie tym, prowadzonym od 2002 roku, monitorujemy politykę wizową i procedury wydawania wiz obywatelom Europy Wschodniej przez kraje UE oraz warunki przekraczania jej wschodniej granicy. Wyniki badań wykorzystujemy w prowadzonej w Polsce i na forum unijnym kampanii na rzecz zniesienia wiz dla obywateli z krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji. Nasze dotychczasowe działania miały widoczny wpływ na kształt polskiej i europejskiej debaty o polityce wizowej. Nasze rekomendacje znalazły odbicie w oficjalnych dokumentach Unii Europejskiej. Kwestia liberalizacji polityki wizowej stała się jednym z priorytetów Partnerstwa Wschodniego, a ruch bezwizowy z wybranymi państwami Europy Wschodniej ogłoszony został oficjalnie celem polityki Unii wobec tych państw. W kraju nasze działania miały wpływ na obniżenie ceny wiz krajowych, zniesienie opłat za wizy krajowe na Ukrainie oraz kształt rozporządzenia w sprawie wydawania wiz wielokrotnego wjazdu i zwolnień z opłat. Dzięki naszym staraniom w dokumentach przyjętych na szczycie Partnerstwa Wschodniego w Warszawie w 2011, perspektywa liberalizacji wizowej dla krajów Partnerstwa nie została odsunięta w daleką przyszłość. Nasze uwagi, wskazujące na różne podejście państw UE do polityki wydawania wiz, w tym szczególnie niewykorzystywanie dopuszczanych prawnie ułatwień w ich przyznawaniu, przyczyniły się do rozpoczęcia przez Komisję Europejską działań mających na celu usprawnienie unijnej polityki wizowej.

W 2012 roku prowadziliśmy działania informacyjne i rzecznicze, dostarczając argumentów na rzecz liberalizacji polityki wizowej i rozwiewając lęki pojawiające się w krajach członkowskich w związku z perspektywą ruchu bezwizowego. Koncentrowaliśmy się przede wszystkim na monitorowaniu postępów na drodze liberalizacji polityki wizowej Unii wobec wschodnich sąsiadów. Wyniki monitoringu wykorzystywaliśmy, z jednej strony, do dopingowania krajów Partnerstwa Wschodniego do skutecznego wdrażania wymogów przyjętych w „mapach drogowych” i umowach o ułatwieniach wizowych, a z drugiej, do przekonywania opinii publicznej w krajach UE do liberalizacji wizowej, pokazując, jak bardzo kraje sąsiedzkie zmieniają się pod wpływem wdrażanych reform. W minionym roku kraje Partnerstwa Wschodniego poczyniły poważne postępy we wprowadzaniu reform warunkujących liberalizację polityki wizowej. Mołdawia spełniła kryteria pierwszego etapu Planu Działań na rzecz Liberalizacji Wizowej i przygotowuje się do etapu drugiego.

Ukraina niemal spełniła kryteria pierwszego etapu. Gruzja otrzymała Plan Działań, Armenia podpisała z UE umowę o ułatwieniach wizowych, a Azerbejdżan podpisze taką umowę w 2013 roku.

Koordynowaliśmy prace powstałej z naszej inicjatywy w 2011 roku Koalicji na rzecz Ruchu Bezwizowego w Europie, zrzeszającej 43 organizacje z krajów Partnerstwa Wschodniego i Unii. Koalicja prowadzi wspólne działania na rzecz przyspieszenia procesu liberalizacji wizowej UE z krajami Partnerstwa Wschodniego. Jej strona: www.visa-free-europe.eu stanowi źródło informacji o unijnej polityce wizowej wobec krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji, postępach w procesie liberalizacji tej polityki, działaniach promocyjnych i rzeczniczych podejmowanych przez Koalicję i jej członków na rzecz zniesienia wiz. W lipcu zorganizowaliśmy w Warszawie spotkanie koordynacyjne członków Koalicji poświęcone przygotowaniu planów działań, z udziałem Ambasadora Republiki Mołdowy – kraju, który poczynił największe postępy w kierunku liberalizacji wizowej.

28 listopada we współpracy z partnerami z Koalicji na rzecz Ruchu Bezwizowego w Europie uruchomiliśmy Indeks Liberalizacji Wizowej Krajów Partnerstwa Wschodniego ([//monitoring.visa-free-europe.eu](http://monitoring.visa-free-europe.eu)) – interaktywne narzędzie internetowe obrazujące postęp poszczególnych państw Partnerstwa Wschodniego (PW) na drodze do ruchu bezwizowego z Unią. Indeks uzupełniany jest danymi zebranymi przez sieć ekspertów-obszerników z krajów Partnerstwa, prowadzących cykliczną ocenę dostosowania ustawodawstwa ich krajów do wymagań zapisanych w Planach Działań lub w innych obowiązujących dokumentach dwustronnych. Regularnie aktualizowane wyniki monitoringu prezentowane są na konferencjach i seminariach w krajach PW i UE, a także przesyłane do ministerstw spraw zagranicznych i spraw wewnętrznych, agend i instytucji rządowych, środowisk eksperckich i mediów.

W ramach działań mających na celu promocję idei liberalizacji wizowej wśród szerokiej opinii publicznej (szczególnie wśród ludzi młodych), wydaliśmy w czterech wersjach językowych: polskiej, angielskiej, rosyjskiej i ukraińskiej komiks *Europejczyk w podróży*, przedstawiający bariery, jakie z powodu restrykcyjnej polityki wizowej pokonać muszą wybierający się do UE mieszkańcy Europy Wschodniej. Komiks wykorzystywany jest w działaniach promocyjnych i rzeczniczych przez członków Koalicji, jego wersje elektroniczne znajdują się na stronie internetowej Koalicji i Fundacji.

We współpracy z partnerami z Koalicji zorganizowaliśmy szereg konferencji i seminariów, zarówno w krajach Partnerstwa Wschodniego jak i Unii o potrzebie i korzyściach liberalizacji polityki wizowej. W minionym roku w centrum naszej uwagi była Armenia, która negocjowała umowę o ułatwieniach wizowych i readmisji. 25-26 lutego wspólnie z Centrum Analiz Globalizacji i Współpracy Regionalnej oraz erywańskim biurem Fundacji Friedricha Eberta, zorganizowaliśmy w Cachkadzor konferencję o negocjacjach umowy o ułatwieniach wizowych oraz szansach Armenii na liberalizację wizową z Unią. W konferencji wzięli udział: Traian Hristea (Ambasador UE w Armenii), Elenora Vergeer (Grupa Doradcza Unii Europejskiej w Republice Armenii), Naira Gevorgian (Fundacja Friedricha Eberta, Niemcy), dr Stepan Grigorian (Centrum Analiz Globalizacji i Współpracy Regionalnej, Armenia), Leonid Litra (Instytut Rozwoju i Inicjatyw Społecznych, Mołdawia), Zohrab Mnacakanian (wiceminister spraw zagranicznych oraz główny negocjator umowy o ułatwieniach wizowych między UE a Armenią), Boris Navasardian (Erywański Klub Prasowy, Armenia), Iryna Suszko (Fundacja Europa Bez Barrier, Ukraina), Soso Tsikariszwili (Europejskie Forum Integracji, Gruzja) oraz Joanna Fomina (Fundacja Batorego). Wśród publiczności znaleźli się działacze organizacji pozarządowych, eksperci od spraw europejskich, dziennikarze, przedstawiciele władz ormiańskich i studenci.

W październiku, również wspólnie z Centrum Analiz Globalizacji i Współpracy Regionalnej, zorganizowaliśmy seminarium o politykach wizowych krajów UE wobec krajów Partnerstwa Wschodniego, skierowane do dziennikarzy, ludzi nauki i kultury, przedstawicieli trzeciego sektora. W spotkaniu uczestniczyli: dr Ste-

pan Grigorian (Centrum Analiz Globalizacji i Współpracy Regionalnej, Armenia), Joanna Fomina (Fundacja Batorego), Iryna Suszko i Marianna Kuzio (Fundacja Europa Bez Barrier, Ukraina), Elenora Vergeer (Grupa Doradcza Unii Europejskiej w Republice Armenii), Artur Gazinian (Centrum Studiów Europejskich Erywańskiego Uniwersytetu Państwowego), Alžběta Chmelarova (Stowarzyszenie Spraw Międzynarodowych, Czechy) oraz Elena Szuba (Biuro na Rzecz Demokratycznej Białorusi, Belgia).

24-25 września wspólnie z Fundacją Europa Bez Barrier zorganizowaliśmy w siedzibie Agencji Informacyjnej UKRINFORM w Kijowie seminarium poświęcone postępom Ukrainy na drodze ku liberalizacji wizowej oraz polityce wizowej krajów Unii wobec Ukrainy. W spotkaniu, podczas którego zaprezentowaliśmy wyniki monitoringu postępów Ukrainy w spełnianiu kryteriów niezbędnych do liberalizacji wizowej, udział wzięli przedstawiciele ministerstw spraw zagranicznych, spraw wewnętrznych, przedstawicielstwa UE na Ukrainie oraz ambasad krajów unijnych.

W 2012 roku Unia Europejska rozpoczęła dialog na temat liberalizacji wizowej z Gruzją. 22 listopada wraz z Kaukaskim Instytutem Pokoju, Demokracji i Rozwoju w Tbilisi zorganizowaliśmy konferencję *Społeczny monitoring polityki wizowej krajów UE: praktyka a perspektywy dla państw Partnerstwa Wschodniego*. W dyskusji o reformach niezbędnych do przejścia na reżim bezwizowy udział wzięli dyplomaci (m.in. szef misji UE w Gruzji Philip Dimitrov), gruzińscy politycy i urzędnicy (Tea Achwlediani, szefowa Departamentu Integracji Europejskiej MSZ Gruzji, Tornike Nozadze z biura Ministra Integracji Euroatlantyckiej, Natalia Czubinidze z Państwowej Komisji Migracyjnej Gruzji) oraz przedstawiciele organizacji społecznych, w tym członkowie Koalicji na rzecz Ruchu Bezwizowego w Europie oraz przedstawiciele lokalnych mediów.

W ramach działań mających na celu zmianę nastawienia rządów i społeczeństw krajów unijnych do przyjezdnych ze Wschodu, kontynuowaliśmy seminaria w krajach Unii. 28 czerwca w Paryżu, stolicy jednego z państw najbardziej negatywnie nastawionych do idei liberalizacji wizowej, przygotowaliśmy, wspólnie z paryskimi instytucjami Nasza Europa i Centrum Studiów i Badań Międzynarodowych (CERI), seminarium *Dostęp do Europy a polityka wizowa: wyzwania dla Unii Europejskiej i jej sąsiadów*, poświęcone europejskiej polityce migracyjnej i wizowej oraz jej wpływowi na proces integracji europejskiej w krajach sąsiadujących z UE. W spotkaniu udział wzięli Antonio Vitorino, (Nasza Europa), Pierre Beckouche (Instytut Perspektyw Ekonomicznych Śródziemnomorza IPEMED), Katharina Knaus (Europejska Inicjatywa Stabilności, ESI), Roderick Parkes (Niemiecki Instytut Spraw Międzynarodowych i Bezpieczeństwa) oraz Joanna Fomina (Fundacja Batorego).

14 listopada w siedzibie Parlamentu Europejskiego w Brukseli zorganizowaliśmy spotkanie dla europosłów i przedstawicieli mediów *Wizy? W jakim celu?* oraz konferencję prasową o unijnej polityce wizowej wobec krajów Partnerstwa Wschodniego. Spotkaniu towarzyszyła wystawa zdjęć, przygotowana przez ukraińską Fundację Europa bez Barrier, członka Koalicji na rzecz Ruchu Bezwizowego w Europie, pokazująca trudności i ograniczenia, jakie restrykcyjna polityka wizowa Unii stawia Europejczykom z krajów PW. Podczas spotkania zwrócono uwagę na nieprzestrzeganie przez kraje członkowskie UE zasad Kodeksu wizowego oraz umów o ułatwieniach wizowych. Dyskutowano też o przygotowaniach państw Partnerstwa do liberalizacji wizowej, w tym o postępach Mołdowy i Ukrainy. W dyskusji udział wzięli Kostiantyn Jelisiejew (Ambasador Ukrainy przy Unii Europejskiej), Paweł Zalewski (poseł do Parlamentu Europejskiego), Joanna Fomina (Fundacja Batorego) oraz Iryna Suszko (Fundacja Europa Bez Barrier, Ukraina).

Po raz czwarty zostaliśmy przyjęci do Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego, skupiającego ponad 200 organizacji z państw członkowskich Unii i z krajów Partnerstwa, w którym od 2011 roku koordynujemy działania podgrupy wizowej. Podczas spotkania Forum w Sztokholmie (29-30 listopada)

zorganizowaliśmy warsztaty poświęcone polityce wizowej UE i zaprezentowaliśmy najświeższe wyniki Indeksu Liberalizacji Wizowej Krajów Partnerstwa Wschodniego. Przygotowaliśmy też rekomendacje dotyczące unijnej polityki wizowej, które przekazane zostały przez Forum przedstawicielom Komisji Europejskiej.

W dniach 9-10 października uczestniczyliśmy w trzecim Forum Społeczeństwa Obywatelskiego UE-Rosja w Petersburgu. W grupie roboczej organizacji zajmujących się kwestiami wizowymi przygotowaliśmy rekomendacje dotyczące polityki wizowej UE-Rosja. Sformułowaliśmy też stanowisko, w którym domagamy się upublicznienia *Listy wspólnych kroków na rzecz krótkoterminowego ruchu bezwizowego* – umowy między Unią a Rosją, przyjętej w 2011 i zawierającej spis reform, które powinny być wprowadzone przed podpisaniem porozumienia w sprawie zniesienia wiz. Analogiczne umowy zawierane z krajami Partnerstwa Wschodniego są od początku jawne. Przygotowaliśmy też apel sprzeciwiający się przywróceniu przez Rosję wymogu wizowego dla członków załóg unijnych samolotów. Stanowisko to zostało przyjęte przez Komitet Sterujący Forum i Koalicję na rzecz Ruchu Bezwizowego w Europie.

Rekomendacje dotyczące liberalizacji polityki wizowej oraz działania Koalicji przedstawialiśmy podczas imprez przygotowanych przez naszych partnerów, m.in. podczas dorocznej Parady Schumana organizowanej przez Fundację Schumana (Warszawa, 12 maja); dni europejskich Eurovillage w Kijowie (4-5 czerwca); spotkania stypendystów programu Fundacji Roberta Boscha dla Młodych Reformatorów z regionu Morza Czarnego (Monachium, 15-18 października); seminarium o polityce migracyjnej Partnerstwa Wschodniego, zorganizowanym przez Komisję Europejską w Kiszyniowie (18-19 października).

W minionym roku prowadziliśmy też działania mające na celu poprawę praktyki wydawania wiz przez Polskę oraz usprawnienie obsługi podróżnych przekraczających wschodnią granicę Unii. 30 sierpnia, z naszej inicjatywy, w Ministerstwie Spraw Zagranicznych odbyło się spotkanie przedstawicieli polskich organizacji pozarządowych i mediów z wiceministrami Katarzyną Pełczyńską-Nałęcz (sprawy wschodnie) i Januszem Ciskiem (sprawy konsularne), szefem Departamentu Konsularnego MSZ, konsulami w Kijowie i Lwowie. Podczas spotkania przedstawialiśmy najpoważniejsze problemy związane z polską praktyką wizową, na które uskarżają się podróżni ze Wschodu: wydawanie wiz wielokrotnych na zbyt krótkie okresy oraz funkcjonowanie tzw. centrów wizowych komercyjnych pośredników, z którymi współpracują polskie placówki dyplomatyczne. W przypadku centrów wizowych, wątpliwości budzą: faktyczny brak możliwości wyboru miejsca składania wniosku wizowego (centrum wizowe czy konsulat), gwarantowany w Kodeksie Wizowym UE, konieczność poniesienia dodatkowych opłat, długie kolejki, niski poziom obsługi. Spotkanie przyczyniło się do częściowej poprawy polskiej polityki wizowej – w drugim półroczu 2012 polskie placówki dyplomatyczne w krajach PW i Rosji wydały więcej wiz długoterminowych na okres 3-5 lat, niż w pierwszym.

Wiosną opublikowaliśmy raport z prowadzonego w zimie 2011 roku monitoringu ruchu osobowego na polsko-ukraińskich przejściach granicznych, na który złożyły się: badania przepustowości granicy, wywiady z przedstawicielami władz lokalnych, biznesu, organizacji społecznych z polsko-ukraińskiego pogranicza, oraz analiza doniesień medialnych. Raport pt. *Granica do naprawy. Problemy pogranicza Polski i Ukrainy*, wraz z rekomendacjami odnośnie poprawy funkcjonowania przejść, zaprezentowany został 31 maja na otwartym seminarium z udziałem przedstawicieli straży granicznej, służb celnych, Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz postów. Do ocen i wniosków sformułowanych przez kierujące badaniami dr Joannę Konieczną-Sałamatin i Elżbietę Świdrowską odnieśli się Maria Napiórkowska (dyrektor Departamentu Turystyki, Ministerstwo Sportu i Turystyki), ppłk SG Piotr Patla (dyrektor Zarządu Granicznego Komendy Głównej Straży Granicznej), Tadeusz Piłat (wiceprezes Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej), Mirosław Sienkiewicz (dyrektor Izby Celnej w Białymstoku) oraz posłowie Miron Sycz i Marcin Świącicki.

W czerwcu i lipcu sprawdzaliśmy jak zmieniło się funkcjonowanie granicy polsko-ukraińskiej podczas Mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2012: w jakim stopniu sprawdziły się ułatwienia w przekraczaniu granicy wprowadzone na okres mistrzostw oraz które z nich powinny na stałe wpisać się w standardy funkcjonowania granicy polsko-ukraińskiej. W ramach badania przeprowadzono wywiady pogłębione z funkcjonariuszami służb granicznych, ankiety wśród podróżnych oraz obserwację uczestniczącą. Badanie prowadzone było we współpracy z ukraińską Fundacją Europą Bez Barrier przy wsparciu Fundacji Odrodzenie. Raport z badań prezentowany będzie we Lwowie i Kijowie wiosną 2013 roku.

Forum debaty wschodniej

Ostatnie lata przyniosły w Polsce i w UE spadek zainteresowania krajami Europy Wschodniej. Wiąże się z to z jednej strony z naszym wejściem do struktur europejskich, a z drugiej, z rozczarowaniem dotychczasowym rozwojem sytuacji na wschodzie Europy. Przedstawiciele elit obu krajów narzekają na brak kontaktów, zinstytucjonalizowanych form dialogu, miejsca, w którym można analizować i przedstawiać bieżącą sytuację, wyzwania i możliwe kierunki rozwoju krajów Europy Środkowej i Wschodniej, prezentować pomysły, programy i wizje liderów politycznych i społecznych tych krajów, omawiać koncepcje, trendy rozbrajać stereotypy i uprzedzenia, ucierać opinie i poglądy.

Odpowiadając na to zapotrzebowanie, samodzielnie i we współpracy z innymi instytucjami, organizujemy konferencje, seminaria i spotkania, tworząc przestrzeń do dyskusji przedstawicieli elit społecznych, gospodarczych i politycznych krajów Europy Wschodniej. Naszą ambicją jest pobudzenie zainteresowania polskiej opinii publicznej i decydentów sprawami naszych wschodnich sąsiadów, wprowadzanie nowych wątków do dyskusji, wpływanie na kształt przyjaznej i aktywnej polityki zagranicznej Polski i Unii Europejskiej wobec Wschodu oraz wspieranie proeuropejskich aspiracji i procesów demokratycznych w tych krajach.

20 marca, we współpracy z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce oraz Warszawskim Biurem Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych (ECFR), zorganizowaliśmy konferencję *Unia Europejska w czasach kryzysu. Instytucja Trio jako mechanizm przekazywania doświadczeń*. Podczas konferencji zastanawiano się nad trzema aspektami kryzysu Unii Europejskiej: kryzysem strefy euro, unijnych instytucji oraz wspólnej polityki zagranicznej. Debatowano również o tym, na ile instytucja prezydenckiego Trio może stanowić mechanizm przekazywania doświadczeń i gwarancji ciągłości unijnej polityki, a także na ile koncepcja Partnerstwa Wschodniego obecna będzie w polityce zagranicznej UE podczas duńskiej prezydencji. W dyskusji, moderowanej przez Pawła Bagińskiego (dyrektor programu Otwarta Europa) i Konstantego Geberta (dyrektor Warszawskiego Biura ECFR), udział wzięli: Krzysztof Bobiński (Fundacja Unia&Polska), Janusz Jankowiak (Polska Rada Biznesu), Leszek Jesień (Collegium Civitas, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej), Niyazi Kizilyurek (Uniwersytet Cypryjski), Jana Kobzova (Europejska Rada Spraw Zagranicznych), Agnieszka Łada (Instytut Spraw Publicznych), Thomas Østrup Møller (ambasador Królestwa Danii w Polsce), Jarosław Pietras (Rada UE), Aleksander Surdej (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), Ewa Synowiec (Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce), Maciej Szpunar (wiceminister spraw zagranicznych RP), Paweł Świeboda (demosEuropa – Centrum Strategii Europejskiej) oraz Stavros Zenios (Uniwersytet Cypryjski). Na potrzeby dyskusji Peter Munk Jensen z Duńskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych przygotował analizę *Partnerstwo Wschodnie i duńska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej: między realizmem a rozczarowaniem*.

W ramach działań na rzecz promocji spójnej polityki Polski i Unii Europejskiej wobec krajów Europy Wschodniej 27 marca zorganizowaliśmy dyskusję z przedstawicielami najważniejszych resortów administracji centralnej, ministerstw: finansów, gospodarki, sprawiedliwości, rolnictwa, transportu, budownictwa

i gospodarki wodnej, spraw wewnętrznych i spraw zagranicznych oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Podczas spotkania omawiano problemy i bariery w bieżącej współpracy różnych resortów i jednostek administracji rządowej oraz sposoby i możliwości zwiększenia koordynacji działań administracji publicznej dla osiągnięcia spójności polityki polskiej wobec wschodnich sąsiadów. Uwagi zgłoszone na spotkaniu znalazły wyraz w opracowaniu Pawła Bagińskiego *Spójność polityki na rzecz rozwoju a polska polityka wschodnia*, prezentującym koncepcję „spójności polityki na rzecz rozwoju” i możliwości jej zastosowania w planowaniu i realizacji polskiej polityki zagranicznej.

20 kwietnia zorganizowaliśmy konferencję *Nowa twarz Rosji?*, poświęconą sytuacji po ostatnich wydarzeniach społeczno-politycznych w tym kraju: protestach i demonstracjach po wyborach parlamentarnych i prezydenckich. Celem konferencji było przedstawienie nowych rosyjskich liderów społecznych i politycznych, ich pomysłów na rozwój sytuacji, a także zaprezentowanie opinii rosyjskich obserwatorów sceny politycznej na temat zmian, jakie zaszły w ostatnim czasie w Rosji i możliwych scenariuszy na przyszłość. W dyskusji prowadzonej przez prezesa Fundacji, Aleksandra Smolara, udział wzięli przedstawiciele partii politycznych, działacze i organizatorzy protestów: Siergiej Dawidis (Zjednoczony Ruch Demokratyczny Solidarność), Ilja Ponomariow (Sprawiedliwa Rosja), Olga Romanowa (Liga Wyborców, portal slon.ru), Masha Gessen („Wokrug swieta”), oraz analitycy i komentatorzy polityczni: Władisław Inozemcew (Centrum Badań Społeczeństwa Postindustrialnego), Jekaterina Kuzniecowa (Wyższa Szkoła Ekonomii), Aleksander Kyniew (Fundacja Rozwoju Polityki Innowacyjnej), Nikołaj Petrow (Centrum Carnegie Moskwa), Konstantin von Eggert (Kommersant FM). Wystąpienia gości z Rosji i fragmenty dyskusji wydane zostały drukiem w publikacji *Nowa twarz Rosji?*.

25 maja, w związku z nieoczekiwanym wystąpieniem Niemiec z ideą bojkotu Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Euro 2012 na Ukrainie, zorganizowaliśmy okrągły stół z udziałem polityków, ekspertów oraz dziennikarzy *Niemcy a Ukraina: bojkot Euro i co dalej?* Wprowadzenie do dyskusji o polityce zagranicznej Niemiec wobec Europy Wschodniej oraz jej następstwach dla unijnej i polskiej polityki wschodniej przygotował Jörg Lau, stały komentator „Die Zeit”. Spotkanie poprowadzili Paweł Bagiński (dyrektor programu Otwarta Europa) i Konstanty Gebert (dyrektor Warszawskiego Biura ECFR).

4 czerwca, kilka miesięcy przed wyborami parlamentarnymi na Ukrainie, we współpracy z Międzynarodową Fundacją Odrodzenie z Ukrainy, przygotowaliśmy konferencję *Jaka Ukraina?*, poświęconą prezentacji programów wyborczych głównych sił politycznych tego kraju. W pierwszej części spotkania udział wzięł Arsenij Jaceniuk, lider partii Front Zmian oraz Zjednoczonej Opozycji Batkiwszczyna w wyborach jesienią 2012. W swoim wystąpieniu Jaceniuk przedstawił program zmian, jakie zamierzają dokonać w tym kraju główne partie opozycyjne. W drugiej części komentatorzy polityczni i eksperci: Wołodymyr Fesenko (Centrum Stosowanych Badań Politycznych *Penta*), Sonia Koszkina (portal Liwyj Bereh), Witalij Portnikow (telewizja TVi), Mykoła Riabczuk (ukraiński PEN Club) ocenili sytuację Ukrainy po czterech latach rządów prezydenta Wiktora Janukowycza i Partii Regionów. Konferencję prowadzili: Mirosław Czech, członek zarządu Fundacji Batorego i prezes Fundacji, Aleksander Smolar.

11 grudnia, we współpracy z niemiecką organizacją European Exchange, zorganizowaliśmy seminarium: *Oszustwa wyborcze a obserwacja wyborów w Europie Wschodniej*, w którym udział wzięli przedstawiciele organizacji pozarządowych z krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji zajmujących się monitoringiem wyborów. W dyskusji panelowej Tatyana Bogussevich (OBWE/ODIHR), Ołeksandr Czernienko (Komitet Wy-

borców Ukrainy), Aleh Hulak (Białoruski Komitet Helsiński), Uładzimir Łabkowicz (Centrum Praw Człowieka „Wiasna” z Białorusi) i Lilia Szibanowa (Stowarzyszenie GOŁOS z Rosji) przedstawili problemy i trudności, na jakie napotykają w swojej pracy oraz najczęściej stosowane techniki fałszowania wyborach. Seminarium towarzyszyło robocze spotkanie przedstawicieli organizacji pozarządowych zaangażowanych w monitoring wyborów, na którym dyskutowano o formach współpracy i koordynacji działań. Uczestnicy spotkania założyli Europejską Platformę na rzecz Demokratycznych Wyborów, która wspierać ma krajowe społecznej misje obserwacyjne w państwach Partnerstwa Wschodniego i Rosji.

Klub Młodych Politologów PL-RU

Klub Młodych Politologów PL-RU jest platformą wymiany myśli między przedstawicielami młodego pokolenia polskich i rosyjskich ekspertów, publicystów i działaczy. W gronie uczestników Klubu znajdują się zarówno politolodzy, socjologowie i ekonomiści, jak i historycy idei oraz osoby zajmujące się antropologią kultury. Dyskusje w ramach Klubu służą poznaniu i zrozumieniu polskiego i rosyjskiego sposobu patrzenia na istotne kwestie dotyczące polityki wewnętrznej i międzynarodowej, a także przewyżnianiu podziałów, uprzedzeń i stereotypów.

Swoje działania Klub Młodych politologów PL-RU zainaugurował 15 października rozmową o *Polsce i Rosji wobec Europy*. W spotkaniu wzięło udział dziesięć osób z Polski oraz osiem z Rosji. Rozmawiano o słabnącej atrakcyjności Europy jako modelu demokracji, modernizacji i rozwoju oraz znaczeniu kryzysu europejskiego dla Polski i Rosji. Wprowadzenia do dyskusji przygotowali: Paweł Świeboda (demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej) oraz Natalia Zubarewicz (Niezależny Instytut Polityki Społecznej i Uniwersytet Moskiewski).

Spotkaniu towarzyszyła publiczna debata *Rosja wobec wyzwań współczesności* z udziałem rosyjskich gości: Ilji Barabanowa („Kommersant”), Daniili Gorbatenko (Wyższa Szkoła Ekonomii), Jekateriny Kuzniecovej (Wyższa Szkoła Ekonomii), Anny Panichiny (Wyższa Szkoła Ekonomii), Liubow Pasjakiny (Instytut Europy Rosyjskiej Akademii Nauk), Iwana Preobrażenskigo (niezależny publicysta), Siergieja Utkina (Instytut Światowej Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Rosyjskiej Akademii Nauk), Siergieja Żaworonkowa (Instytut Gajdara). Debata, do której tezy przygotowała Natalia Zubarewicz (Niezależny Instytut Polityki Społecznej), dotyczyła najważniejszych wyzwań stojących przed Rosją: gospodarki opartej na wielkich przedsiębiorstwach związanych z przemysłem wydobywczym, charakteryzującej się słabym sektorem MŚP, głęboką korupcją, niskim poziomem inwestycji i innowacyjności. Zastanawiano się nad perspektywami modernizacyjnymi kraju, nad tym, czy obecna ekipa może wprowadzić konieczne reformy, oraz czy niedawne protesty są w stanie zagrozić systemowi władzy stworzonemu przez Władimira Putnia. Debatę prowadził prezes Fundacji Batorego Aleksander Smolar. Spotkanie Forum było współfinansowane przez Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia.

Forum Polska-Ukraina

Forum Polska-Ukraina gromadzi polityków, ekspertów, działaczy pozarządowych, dziennikarzy i liderów opinii publicznej z Polski i Ukrainy. Regularnie odbywające się spotkania umożliwiają wymianę idei i poglądów, pomagają w zrozumieniu sytuacji w obu krajach, budowie silniejszych więzi między przedstawicielami obu narodów. Dyskusje prowadzone w ramach spotkań Forum wychodzą poza problemy relacji dwustronnych i koncentrują się na sprawach istotnych dla obu krajów: zarówno tych dotyczących problemów wewnętrznych, jak i polityki międzynarodowej czy wyzwań globalnych. W ramach Forum organizowane są również spotkania w węższym gronie z udziałem ekspertów i praktyków specjalizujących się w danej tematyce.

I Forum Polska-Ukraina zorganizowane w Warszawie 29 listopada poświęcone było dyskusji o Europie, widzianej z perspektywy społeczeństwa i elit politycznych Polski i Ukrainy. Podczas całonocnej dyskusji, w której udział wzięło 27 osób z Polski i 21 z Ukrainy zastanawiano się, czym jest dziś Europa dla Polski członka Unii Europejskiej oraz jakie strategie może przyjąć wobec europejskiego kryzysu i zmian instytucjonalnych zachodzących w obrębie Unii (pakt fiskalny, itp). Spierano się także o to, jakie jest stanowisko Ukrainy wobec Europy, co oznacza europeizacja Ukrainy, na jakich warunkach (i czy w ogóle) powinna być podpisana umowa stowarzyszeniowa UE-Ukraina, oraz czy jej efektem ma być w przyszłości członkostwo w Unii. Wprowadzenia do dyskusji wygłosili: Dariusz Rosati (poseł na Sejm RP, b. minister spraw zagranicznych) oraz dr Ołeh Szamszur (b. wiceminister spraw zagranicznych Ukrainy). Spotkanie prowadzili: Mirosław Czech (członek zarządu Fundacji Batorego) i Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Forum towarzyszyła konferencja *Dokąd zmierza Ukraina?*, prezentująca krajobraz społeczno-polityczny na Ukrainie po październikowych wyborach. W pierwszej części politycy i parlamentarzyści wybrani do Rady Najwyższej: Hanna Herman (Partia Regionów), Ihor Hryniw (Partia Reformy i Porządek), Mykoła Kniażycki (Zjednoczona Opozycja Batkiwszczyna) i Oksana Prodan (Partia UDAR) przedstawiali plany swoich partii oraz zarysowali możliwe scenariusze wydarzeń na Ukrainie w najbliższych miesiącach. Druga część była poświęcona analizie wyników wyborów oraz perspektywom Ukrainy. Mówiono zarówno o scenie politycznej, jak i o nastrojach społecznych, a także o następstwach wyborów dla integracji Ukrainy z Unią Europejską. W dyskusji uczestniczyli: Oleksij Harań (Akademia Kijowska-Mohylańska), Kateryna Horczynska („Kyiv Post”), Ołeh Miedwiediew (dziennikarz) i Mykoła Riabczuk (ukraiński PEN Club). Obrady prowadził Mirosław Czech (członek zarządu Fundacji Batorego). Fragmenty wystąpień na konferencji zostały opublikowane w kwartalniku „Więź” (2013, nr 1).

Monitoring wyborów na Ukrainie

Wraz z European Exchange z Berlina i Centrum Studiów Wschodnich z Wilna zorganizowaliśmy Międzynarodową Społeczną Misję Obserwacyjną na wybory parlamentarne na Ukrainie 28 października 2012. Patronat nad Misją objęli: Aleksander Kwaśniewski (b. Prezydent RP) i Markus Meckel (b. poseł do Bundestagu, ostatni minister spraw zagranicznych NRD). W ramach misji wysłany został 15-osobowy międzynarodowy zespół ekspertów i obserwatorów długoterminowych oraz kilkudziesięciu obserwatorów krótkoterminowych. Obserwatorzy zostali rozmieszczeni we Lwowie i Tarnopolu, Charkowie, Dniepropietrowsku, Odessie oraz w Kijowie. Misja prowadziła obserwacje w okresie od 17 września do 7 listopada.

Przed wyjazdem obserwatorów na Ukrainę, 20 września zorganizowaliśmy w Warszawie spotkanie koordynacyjne przedstawicieli wszystkich misji obserwacyjnych ukraińskich wyborów. Spotkanie otworzyli Aleksander Kwaśniewski i Markus Meckel oraz minister spraw zagranicznych RP Radosław Sikorski. Na spotkaniu omawiano sytuację na Ukrainie w kontekście toczącej się kampanii i przygotowań do wyborów. Zaprezentowano też cele i metodologię misji polsko-niemiecko-litewskiej.

W trakcie wyborów Misja przedstawiła dwa raporty cząstkowe z przebiegu kampanii wyborczej (5 i 22 października). Dzień po wyborach, 29 października, na konferencjach prasowych w Kijowie i w Warszawie, ogłoszony został wstępny raport całościowy z obserwacji wyborów. Wyniki monitoringu zaprezentowane zostały również 30 października na spotkaniu z mediami w niemieckiej ambasadzie w Kijowie. Raport końcowy, wydany w językach: angielskim, polskim i ukraińskim, zaprezentowany został publicznie przez szefa Międzynarodowej Społecznej Misji Obserwacyjnej Jarosława Domańskiego i jej patrona Markusa Meckela, 30 listopada na międzynarodowej konferencji *Dokąd zmierza Ukraina?*, z udziałem ukraińskich polityków i komentatorów.

Organizacja Misji sfinansowana została ze środków Programu Wsparcie Demokracji Polskiej Fundacji Międzynarodowej Współpracy na Rzecz Rozwoju „Wiedzieć Jak” w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2012 roku oraz z dotacji Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

W 2012 program był finansowany z dotacji: Instytutu Społeczeństwa Otwartego (469 562,03 zł, w tym 30 507,20 zł z programu Wschód-Wschód: Partnerstwo ponad Granicami), Polskiej Fundacji Międzynarodowej Współpracy na rzecz Rozwoju „Wiedzieć Jak” (278 739,44 zł), Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia (28 277,52 zł) oraz ze środków własnych Fundacji Batorego.

Razem koszty programu

1 071 046,23 zł

Warszawskie Biuro ECFR

Warszawskie Biuro Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych [European Council on Foreign Relations – ECFR] jest częścią paneuropejskiego think tanku działającego od 2007 w siedmiu stolicach Unii Europejskiej. Celem ECFR jest prowadzenie badań i animowanie rzeczowej debaty o sprawach międzynarodowych oraz promowanie spójnej, skutecznej, opartej na wartościach europejskiej polityki zagranicznej. ECFR wydaje corocznie kilkanaście publikacji na tematy związane z polityką zagraniczną Unii Europejskiej, przygotowuje raporty i analizy, organizuje konferencje i debaty publiczne, seminaria i dyskusje eksperckie.

W 2012 działania Warszawskiego Biura ECFR koncentrowały się na upowszechnianiu najnowszych raportów przygotowanych przez ekspertów ECFR, organizacji spotkań, zarówno w formie debat otwartych dla szerszej publiczności, jak i zamkniętych spotkań eksperckich oraz przygotowaniu analizy poświęconej skuteczności sankcji nałożonych przez Unię Europejską wobec wybranych państw, a także dorocznego raportu *European Foreign Policy Scorecard*, oceniającego efektywność polityki zagranicznej państw członkowskich Unii.

Debaty i seminaria

10 stycznia, wspólnie z programem Debata Fundacji Batorego oraz Fundacją demosEUROPA zorganizowaliśmy dyskusję publiczną *Wobec Europy i kryzysu* z udziałem Radosława Sikorskiego, ministra spraw zagranicznych RP. W spotkaniu udział wzięli: Konstanty Gebert (dyrektor Warszawskiego Biura Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych), Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego i członek Rady ECFR), Marek A. Cichoński („Teologia Polityczna”), Paweł Świeboda (prezes Fundacji demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej oraz członek Rady ECFR) oraz Karolina Wigura („Kultura Liberalna”). Paneliści zastanawiali się nad obecną sytuacją polityczną i ekonomiczną Unii Europejskiej. Punktem odniesienia było przemówienie wygłoszone w Berlinie 28 listopada 2011 roku przez ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego.

26 stycznia zorganizowaliśmy konferencję wokół raportu ECFR: *Co myśli Turcja?*, pod redakcją Dimitra Beczewa. W spotkaniu udział wzięli: Dimitar Beczew (Dyrektor Biura ECFR w Sofii), Mustafa Akyol (niezależny publicysta), Murat Belge (Stambulski Uniwersytet Bilgi), Suat Kınıkkoğlu (parlamentarzysta), Grzegorz Michalski (były ambasador RP w Turcji) oraz Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego i członek Rady ECFR). Konferencję moderował Konstanty Gebert, dyrektor Warszawskiego Biura ECFR. Uczestnicy dyskutowali na temat przemian zachodzących wewnątrz Turcji i ich wpływu na relacje Turcji z sąsiadami i głównymi partnerami na arenie międzynarodowej.

31 stycznia przygotowaliśmy seminarium eksperckie poświęcone raportowi ECFR: *Jak sobie radzić z Rosją po BRIC*, autorstwa Jany Kobzowej i Bena Judah. Wprowadzenie do dyskusji na temat współczesnych

wyzwań Rosji i jej relacji z Unią Europejską wygłosili autorzy publikacji oraz Adam Daniel Rotfeld, członek Rady ECFR, były minister spraw zagranicznych RP.

16 marca, we współpracy z Ośrodkiem Analiz Politologicznych przy Uniwersytecie Warszawskim, zorganizowaliśmy publiczną debatę wokół publikacji ECFR: *Scorecard 2012 – ocena europejskiej polityki zagranicznej w 2011 roku*. W spotkaniu udział wzięli: Hans Kundnani (redaktor naczelny „Scorecard”) i Marcin Terlikowski (współautor badań) oraz Jan Borkowski (ekspert Ośrodka Analiz Politologicznych UW), Renata Mieńkowska (ekspert ośrodka Analiz Politologicznych UW), Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego i członek Rady ECFR), Paweł Świeboda (prezes Fundacji demosEUROPA i członek Rady ECFR). Uczestnicy dyskutowali o kluczowych osiągnięciach i porażkach unijnej polityki zagranicznej na przestrzeni poprzedniego roku ze szczególnym uwzględnieniem roli Polski.

20 marca, we współpracy z programem Otwarta Europa Fundacji Batorego oraz Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce, zorganizowaliśmy konferencję: *Unia Europejska w czasach kryzysu. Instytucja Trio jako mechanizm przekazywania doświadczeń*. Wprowadzenie wygłosili: Maciej Szpunar (wiceminister spraw zagranicznych RP) oraz Paweł Świeboda (prezes Fundacji demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej oraz członek Rady ECFR). Punktem wyjścia do dyskusji była refleksja nad trzema wymiarami kryzysu – strefy euro, instytucji oraz polityki zagranicznej – z którymi Unia ma do czynienia w czasie trwania polsko-duńsko-cypryjskiego trio. Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem: Ambasady Królestwa Danii oraz Ambasady Republiki Cypryjskiej. (Więcej w programie Otwarta Europa).

2 kwietnia zorganizowaliśmy seminarium eksperckie *Działania Pekinu na Morzu Południowochińskim i „azjatycki zwrot” Waszyngtonu: Czy groźba konfrontacji?*, z udziałem François Godementa, eksperta ECFR. Dyskusja była poświęcona relacjom amerykańsko-chińskim w rejonie Morza Południowochińskiego. Rozmawiano o złożoności wzajemnych stosunków pomiędzy krajami regionu oraz możliwymi scenariuszami dalszego rozwoju sytuacji.

23 maja zorganizowaliśmy debatę *Hipotezy dla Europy* z udziałem Marka Leonarda (dyrektora ECFR), oraz polskimi członkami Rady ECFR: Andrzeja Olechowskiego i Adama Daniela Rotfelda. Spotkanie poprowadził Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego i członek Rady ECFR). Paneliści zastanawiali się nad możliwymi scenariuszami przezwyciężenia kryzysu polityczno-gospodarczego w Europie oraz jego implikacjami dla dalszej integracji europejskiej.

27 czerwca przygotowaliśmy debatę *Polska wobec Francji i Niemiec: Nowe otwarcie?* poświęconą pozycji Polski w obecnym układzie sił francusko-niemieckich. W spotkaniu udział wzięli: Georges Mink (dyrektor ds. badań w Instytucie Nauk Społecznych i Politycznych, College of Europe) oraz Janusz Reiter (były ambasador w Niemczech, prezes Centrum Stosunków Międzynarodowych). Zaproszeni goście zastanawiali się, na ile potencjał Warszawy, jako partnera w ramach „motoru napędowego” UE jest atrakcyjny w Berlinie oraz w Paryżu.

9 lipca, we współpracy z Polskim Instytutem Spraw Międzynarodowych oraz redakcją „Gazety Wyborczej”, zorganizowaliśmy dyskusję *Gdzie się podział świat? Problematyka międzynarodowa w polskich mediach*. Głos w debacie zabrali przedstawiciele polskich mediów: Jarosław Gugąła (Polsat), Roman Imielski („Gazeta Wyborcza”), Paweł Lisicki („Uważam Rze”) oraz Andrzej Mietkowski (Polskie Radio). Dodatkowy komentarz

na temat wizerunku polskiej misji wojskowej w Afganistanie w mediach wygłosił Tadeusz Mincer (analityk Fundacji na rzecz Studiów Europejskich). Paneliści zastanawiali się nad przyczynami słabnącej popularności tematyki międzynarodowej w mediach, jak również nad skutkami takiego stanu rzeczy.

1 września zaprosiliśmy Andreasa Schockenhoffa, wiceprzewodniczącego frakcji CDU/CSU w niemieckim Bundestagu, do udziału w eksperckim seminarium o Wspólnej Polityce Bezpieczeństwa i Obronności Unii Europejskiej. Podczas spotkania dyskutowano nad szansami powodzenia projektu zacieśnionej współpracy militarnej między państwami Unii, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy polsko-niemieckiej.

2 października, we współpracy z Fundacją im. Heinricha Bölla w Warszawie, zorganizowaliśmy publiczną debatę *Więcej Europy czy lepszej Europy?* o możliwych scenariuszach dalszej integracji europejskiej. Udział wzięli: Luis Doncel (dziennikarz „El Pais”, Hiszpania), Teta Papadopoulou (dziennikarka, Grecja), Włodek Goldkorn (dziennikarz, „L’Espresso”, Włochy), Ralf Fücks (członek Zarządu Fundacji im. Heinricha Bölla, Niemcy). Spotkanie moderował Wawrzyniec Smoczyński z „Polityki”. Goście zaprezentowali kluczowe aspekty debaty publicznej w swoich krajach, a także zastanawiali się nad relacją pomiędzy egoistycznymi interesami narodowymi a solidarnością ogólnoeuropejską w dobie wszechobecnego kryzysu.

5 listopada, również we współpracy z Fundacją im. Heinricha Bölla w Warszawie, zorganizowaliśmy dyskusję *Wspólna polsko-niemiecka polityka wschodnia: próba bilansu*. Udział wzięli: Jarosław Bratkiewicz (Dyrektor Polityczny, MSZ), Jana Kobzowa (ECFR), Paweł Kowal (Polska Jest Najważniejsza), Anna Kwiatkowska-Drożdż (Ośrodek Studiów Wschodnich), Witalij Portnikow (dziennikarz, publicysta, politolog), Rainer Steenblock (prezes European Integration Strategy Association). Spotkanie poprowadził Konstanty Gebert (dyrektor Warszawskiego Biura Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych). Dyskusja toczyła się wokół interesów Polski i Niemiec na wschodzie – uczestnicy identyfikowali zarówno wspólne, jak i rozbieżne elementy polityk obydwój krajów, wskazując na istnienie szerokiego konsensusu, że bardziej zintegrowane działania przyniosą więcej korzyści dla każdego z tych państw.

Badania

W 2012 roku pracowaliśmy również nad analizą ECFR dotyczącą skuteczności polityki sankcji Unii Europejskiej wobec wybranych aktorów międzynarodowych. Na podstawie kilkumiesięcznych badań powstał raport *Strzelanie w ciemności? Unijna polityka sankcji* autorstwa Konstantego Geberta, który stawiał pytania o celowość i efektywność stosowanych obecnie unijnych sankcji. Promocja raportu zaplanowana została na styczeń 2013 roku.

Udział w konferencjach krajowych i zagranicznych

Podczas XXII Forum Ekonomicznego w Krynicy (4-6 września) współorganizowaliśmy panel *Ocena polityki sankcji UE wobec wybranych krajów Partnerstwa Wschodniego*. W dyskusji moderowanej przez dyrektora Biura Konstantego Geberta udział wzięli: Leila Alieva (Dyrektor Centrum Krajowych i Międzynarodowych Studiów z Azerbejdżanu), Mikulas Dzurinda (były premier Słowacji), Jana Kobzowa (ekspertka ECFR Londyn) oraz Pirkka Tapiola (Wydział Planowania Strategicznego, Europejska Służba Działań Zewnętrznych Unii Europejskiej).

Na II Ogólnopolskim Kongresie Politologii w Poznaniu (19-21 września) Marta Makowska (Warszawskie Biuro ECFR), przedstawiła na przykładzie dorocznego projektu ECFR *Scorecard – ocena unijnej polityki*

zagranicznej kanały promocji i metody doradztwa politycznego stosowane w Europejskiej Radzie Spraw Zagranicznych.

Zespół Biura uczestniczył również w międzynarodowej konferencji *Przyszłość relacji Transatlantyckich: Europa Południowo-Wschodnia i peryferia*, Forum Germia Hill (8-10 listopada w Prisztinie), organizowanej wspólnie przez ECFR i Ministerstwo Spraw Zagranicznych Kosowa. Na konferencji dyskutowano o wyzwaniach europejskiej polityki zagranicznej UE, relacjach UE ze Stanami Zjednoczonymi oraz pozycji państw bałkańskich.

W 2012 roku działania Warszawskiego Biura ECFR były finansowane z dotacji Instytutu Społeczeństwa Otwartego (292 124,76 zł) oraz ze środków własnych Fundacji.

Razem koszty działalności Biura	364 188,36 zł
--	----------------------

Przeciwdziałanie Uzależnieniom

Regionalny Program Przeciwdziałania Uzależnieniom zajmuje się współpracą ze specjalistami w dziedzinie terapii alkoholizmu i narkomanii w krajach Europy Wschodniej i dawnego ZSRR, przekazując im polskie doświadczenia i osiągnięcia w tej dziedzinie. Zajmujemy się również szkoleniami związanymi z reedukacją sprawców przemocy domowej. Organizujemy seminaria, staże i konferencje oraz wspieramy publikacje literatury popularyzującej wiedzę o uzależnieniach i metodach terapii opartych na partnerstwie profesjonalistów z grupami wzajemnej pomocy takimi jak AA czy Al-Anon.

Program „Atlantis”: leczenie uzależnień w zakładach karnych

Od 1991 roku Polska z dużym powodzeniem stosuje przeniesiony z USA model terapii uzależnionych w zakładach karnych. Terapia i resocjalizacja opiera się na programie Anonimowych Alkoholików oraz na współpracy ze wspólnotą AA. Polskie doświadczenia przekazujemy innym krajom organizując szkolenia dla pracowników penitencjarnych. Współpracujemy z przedstawicielami resortów sprawiedliwości Armenii, Bułgarii, Estonii, Gruzji, Kirgistanu, Litwy, Łotwy, Mołdawii, Ukrainy, a także Syberii i Dalekiego Wschodu Rosji.

Szkolenia i staże

W 2012 roku zorganizowaliśmy sześć szkoleń w Polsce: w marcu dla terapeutów uzależnień, w maju dla trenerów oduczania przemocy, w październiku dla dziennikarzy, w grudniu dla pracowników pomocy społecznej, personelu ośrodków interwencji kryzysowej i więziennictwa. Wzięło w nich udział 184 uczestników z kilkunastu krajów regionu (również z Polski). Przeprowadziliśmy też dziesięć warsztatów i seminariów, m.in. w Sewastopolu, Petersburgu, na Dalekim Wschodzie Rosji oraz w Hamburgu, Londynie i Dublinie. Te ostatnie adresowane były do polskich imigrantów i koncentrowały się na problemach alkoholizmu i patologii rodzinnej. Ponadto, dla jedenastu terapeutów ze Wschodu zorganizowaliśmy staże w placówkach odwykowych w Polsce i Petersburgu, a jednej osobie z polonijnego ośrodka konsultacyjnego w Dublinie umożliwiliśmy udział w szkoleniu w Polsce i uzyskanie certyfikatu specjalisty terapii uzależnień.

Publikacje

W 2012 roku wydaliśmy dwie edycje biuletynu o uzależnieniach „Arka” (w języku rosyjskim i bułgarskim). Sfinansowaliśmy też wydanie broszury Anny Szwed dla rodziców i nauczycieli pt. *ABC wychowania* oraz książki amerykańskiej psycholog Carol Gilligan o przemocy wobec kobiet pt. *Joining the Resistance*.

Program finansowany był z dotacji Instytut Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	31 800,00 zł
Koszty realizacji	716 657,24 zł
Razem koszty programu	748 457,24 zł

Skrócone sprawozdanie finansowe

WPROWADZENIE

Skrócone sprawozdanie finansowe zawierające bilans Fundacji im. Stefana Batorego (zwanej dalej „Fundacją”) na dzień 31 grudnia 2012 r., rachunek zysków i strat za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2012 r. oraz powiązane informacje dotyczące przychodów i kosztów zostało sporządzone na podstawie zbadanego rocznego sprawozdania finansowego Fundacji sporządzonego według zasad określonych w Ustawie o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity – Dz. Ustaw z 2013 r. poz. 330) oraz Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek nie będących spółkami handlowymi, nie prowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. z 2001 r. Nr 137, poz. 1539).

Dotacje i darowizny (PLN)

Fundacja Instytut Społeczeństwa Otwartego, Nowy Jork (USA)	13 789 994,64
Prywatni darczyńcy z Polski	370 935,07
Wpłaty 1% podatku od osób fizycznych	328 790,35
Fundacja Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej, Waszyngton (USA)	312 630,00
Fundacja „Wiedzieć Jak”, Warszawa	278 517,80
Fundacja Instytut Społeczeństwa Otwartego, Zug (Szwajcaria)	111 897,34
Fundusz na rzecz Fundacji Batorego, Waszyngton (darowizny Fundacji Karola Urygi-Nawarowskiego i Quo Vadis Rodziny Gavellów)	100 402,80
Fundacja Agory, Warszawa	100 000,00
Instytut Społeczeństwa Otwartego, Paryż (Francja)	58 408,55
Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, Warszawa	28 207,72
Agora S.A., Warszawa (darowizna rzeczowa powierzchni reklamowej na kampanię medialną programu Równe Szanse)	18 450,00
Altus TFI S.A., Warszawa	13 000,00
Stowarzyszenie K-Monitor, Budapeszt (Węgry)	4 061,70
Google Matching Gift Program, Princeton (USA)	1 914,13
Świadczenia pieniężne z wyroków sądowych	500,00
Zwroty z rozliczeń dotacji	13 017,85
Inne (zwroty kosztów podróży na konferencje zagraniczne)	4 002,56
Razem	15 534 730,51

Koszty (PLN)

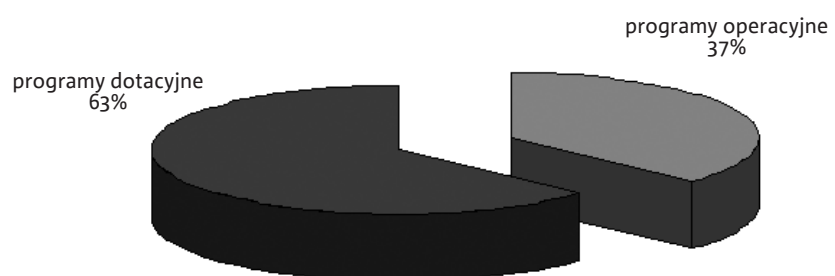
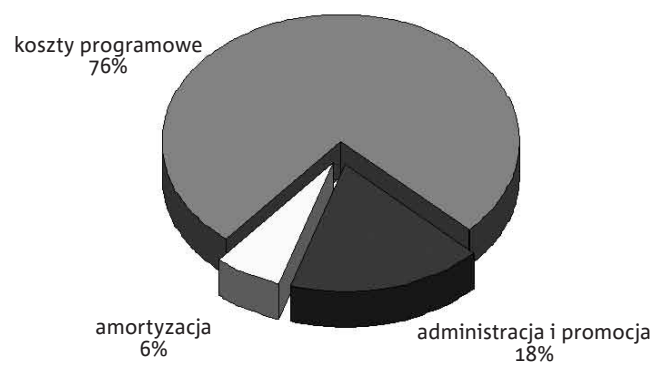
Programy	10 464 850,11
Administracja i promocja	2 430 116,02
Amortyzacja	803 640,31
Razem	13 698 606,44

Koszty programowe (PLN)

Programy dotacyjne	
Demokracja w Działaniu	4 024 762,76
Wschód-Wschód	375 505,12
Koalicje Obywatelskie	914 052,50
Równe Szanse	1 258 163,29
Programy operacyjne	
Debaty Fundacji Batorego	162 314,01
Masz Głos, Masz Wybór	945 606,94
Przeciw Korupcji	600 753,66
Otwarta Europa	1 071 046,23
Warszawskie Biuro ECFR	364 188,36
Przeciwdziałanie Uzależnieniom	748 457,24
Razem	10 464 850,11

Struktura kosztów Fundacji

Bilans na dzień 31 grudnia 2012

AKTYWA	Stan na dzień	
	31.12.2011	31.12.2012
A Aktywa trwałe	22 777 842,66	32 883 232,48
I Wartości niematerialne i prawne	–	–
II Rzeczowe aktywa trwałe	22 777 842,66	22 032 847,48
– grunty użytkowane wieczysto	3 450 805,08	3 450 805,08
– budynek	19 004 307,48	18 344 319,12
– urządzenia techniczne, maszyny i inne	322 730,10	237 723,28
III Inwestycje długoterminowe (obligacje skarbowe)	–	10 850 385,00
B Aktywa obrotowe	171 026 785,41	169 216 861,45
I Należności krótkoterminowe	34 023,20	45 233,07
– należności z tytułu usług	19 653,34	23 709,73
– należności z tytułu operacji finansowych	–	–
– należności inne	14 369,86	21 523,34
II Inwestycje krótkoterminowe	170 947 835,31	169 126 288,41
1 Krótkoterminowe aktywa finansowe	118 169 132,88	152 074 894,20
– akcje	15 243 300,86	–
– obligacje, lokaty, jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	102 560 328,02	151 740 904,15
– inne krótkoterminowe aktywa (odsetki od obligacji)	365 504,00	333 990,05
2 Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	52 778 702,43	17 051 394,21
– kasa i rachunki bankowe	1 681 092,87	3 149 120,05
– inne środki pieniężne (lokaty)	51 097 609,56	13 902 274,16
III Rozliczenia międzyokresowe	44 926,90	45 339,97
– krótkoterminowe	44 926,90	45 339,97
SUMA AKTYWÓW	193 804 628,07	202 100 093,93

Bilans na dzień 31 grudnia 2012 (c.d.)

PASywa		Stan na dzień	
		31.12.2011 przekształcony	31.12.2012
A	Fundusze własne	176 357 180,61	196 746 064,87
I	Fundusz statutowy	161 333 636,58	166 557 742,71
	– z rozliczenia wyniku finansowego	161 189 923,33	166 425 926,11
	– fundusz założycielski	143 713,25	131 816,60
II	Fundusz z aktualizacji wyceny	1 486 186,38	11 121 463,96
III	Wynik finansowy	13 537 357,65	19 066 858,20
	– z rozliczenia wyniku lat poprzednich	10 367 718,18	8 301 354,87
	– z rozliczenia wyniku bieżącego roku	3 169 639,47	10 765 503,33
B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	17 447 447,46	5 354 029,06
I	Zobowiązania długoterminowe	446 562,07	350 259,82
II	Zobowiązania krótkoterminowe	17 000 615,39	5 002 684,24
1	wobec pozostałych jednostek	16 915 263,63	4 903 645,56
	– zobowiązania grantowe	1 040 810,00	1 239 020,00
	– zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług	131 721,40	202 369,34
	– rozrachunki z budżetem	111 566,00	109 261,00
	– rozrachunki z ZUS	103 894,89	92 681,55
	– zobowiązania z tytułu operacji finansowych	15 499 092,24	42 908,23
	– zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	24 643,20	54 760,00
	– zobowiązania inne	3 535,90	3 162 645,44
2	fundusze specjalne	85 351,76	99 038,68
III	Rozliczenia międzyokresowe	270,00	1 085,00
	– krótkoterminowe	270,00	1 085,00
SUMA PASYWÓW		193 804 628,07	202 100 093,93

Rachunek zysków i strat sporządzony za okres od 1 stycznia 2012 do 31 grudnia 2012

Poz.	Wyszczególnienie	Kwota	
		2011	2012
A	Przychody z działalności statutowej	16 173 527,01	18 840 420,79
1	Przychody z działalności pożytku publicznego	12 979 507,68	15 534 730,51
2	Pozostałe przychody określone statutem	3 194 019,33	3 305 690,28
B	Koszty realizacji zadań statutowych	16 474 361,32	10 464 850,11
C	Wynik na działalności statutowej A-B	-300 834,31	8 375 570,68
D	Koszty administracyjne	3 326 355,08	3 233 756,33
1	Zużycie materiałów i energii	337 398,01	345 094,42
2	Usługi obce	1 070 304,51	995 791,20
3	Amortyzacja	799 234,92	803 640,31
4	Wynagrodzenia i narzuty	831 058,89	793 195,69
5	Pozostałe koszty	288 358,75	296 034,71
E	Pozostałe przychody	35 300,93	3 187,85
F	Pozostałe koszty	5 583,69	3 344,12
G	Przychody finansowe	7 281 565,30	6 536 446,59
H	Koszty finansowe	507 920,68	903 374,34
I	Wynik finansowy brutto na całokształcie działalności C-D+E-F+G-H	3 176 172,47	10 774 730,33
J	Podatek dochodowy	6 533,00	9 227,00
	Wynik finansowy ogółem I-J	3 169 639,47	10 765 503,33

Opinia niezależnego biegłego rewidenta o skróconym sprawozdaniu finansowym

Dla Rady Fundacji im. Stefana Batorego

Załączone skrócone sprawozdanie finansowe Fundacji im. Stefana Batorego z siedzibą w Warszawie, ul. Sapieżyńska 10a (zwanej dalej „Fundacją”) zostało sporządzone przez Zarząd Fundacji na podstawie zbadanego pełnego rocznego sprawozdania finansowego Fundacji za okres obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. („sprawozdanie finansowe Fundacji”). Sprawozdanie finansowe Fundacji zostało sporządzone zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 330) oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek nie będących spółkami handlowymi, nie prowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. z 2001 r. Nr 137, poz. 1539).

Badanie sprawozdania finansowego Fundacji, na podstawie którego sporządzono skrócone sprawozdanie finansowe, przeprowadziliśmy stosownie do przepisów rozdziału 7 Ustawy o rachunkowości, Krajowych Standardów Rewizji Finansowej wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce oraz Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. W dniu 16 kwietnia 2013 r. wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o sprawozdaniu finansowym Fundacji.

Naszym zdaniem, załączone skrócone sprawozdanie finansowe jest we wszystkich istotnych aspektach zgodne w zaprezentowanym zakresie ze sprawozdaniem finansowym Fundacji, które stanowiło podstawę do jego sporządzenia.

Dla pełnego zrozumienia sytuacji majątkowej i finansowej Fundacji oraz jej wyniku finansowego za okres obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. należy czytać sprawozdanie finansowe Fundacji, wraz z opinią i raportem z badania biegłego rewidenta dotyczącą tego sprawozdania finansowego.

Przeprowadzający badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144:

Tomasz Kociołek

Kluczowy Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 11920

Warszawa, 16 kwietnia 2013 r.

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.,
Al. Armii Ludowej 14, 00-638 Warszawa, Polska
T: +48 (22) 523 4000, F: +48 (22) 523 4040, www.pwc.com

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, pod numerem KRS 0000044655, NIP 526-021-02-28. Kapitał zakładowy wynosi 10.363.900 złotych. Siedzibą Spółki jest Warszawa, Al. Armii Ludowej 14.

